

UNIUNEA EUROPEANĂ

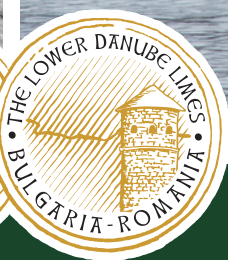
FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

INVESTIM ÎN VIITORUL TĂU!

GUVERNUL ROMÂNIEI

FRONTIERA ROMANĂ ÎN CADRUL REGIUNII TRANSFRONTALIERE ROMÂNIA-BULGARIA

ASOCIAȚIA MUNICIPIILOR
DUNĂRENE "DUNĂREA"

Interreg

www.interregbgbg.eu

CAMERA DE COMERT, INDUSTRIE,
NAVIGATIE SI AGRICULTURA CONSTANTA
Impreuna pentru afacerea ta

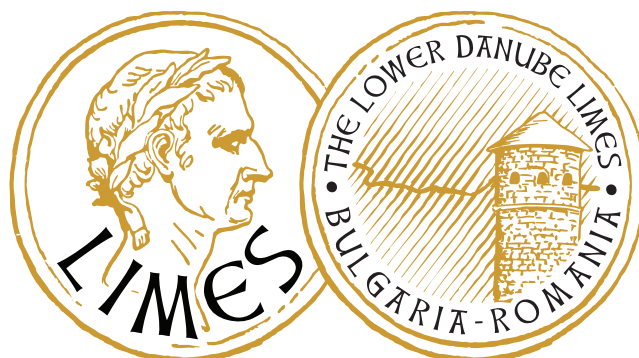

FRONTIERA ROMANĂ

ÎN CADRUL REGIUNII TRANSFRONTALIERE ROMÂNIA-BULGARIA

INTRODUCERE

În acest catalog sunt prezentate unele dintre cele mai remarcabile obiective culturale - istorice ale patrimoniului roman, unite în ruta „Frontiera Romană în cadrul regiunii transfrontaliere România-Bulgaria“. Aceasta este situată în zonele Estice de capăt ale continentului european.

Principala axă a rutei este curbată de-a lungul cursului inferior al fluviului Dunărea, care în zilele de azi reprezintă o barieră naturală între România și Bulgaria. Fluviul, denumit Danubius (în latină „Danubius“), este frontiera de Nord și a Imperiului Roman - o barieră naturală puternică de protecție și o cale comercială comodă pentru aprovizionarea legiunilor.

În această perioadă Roma este centrul politic, economic, cultural, religios și militar al lumii, iar datorită construirii infrastructurii consolidate este unul dintre cele mai mari imperii din istoria lumii, care a existat peste 2 000 de ani.

Frontiera romană are o valoare simbolică foarte mare. După cuvintele retorului și scriitor grec Aelius Aristides, care a trăit în secolul II d. Hr., frontierele imperiului sunt membrana, care conectează multe state și care „înconjoară întreaga lume civilizată“. Limesul demarchează marele imperiu, simbol al civilizației și ordinii, de „barbarii“ - simbol al haosului, pericolului și sărăciei materiale și spirituale.

În timpul existenței imperiului roman, frontiera sa nu este fixată constant și trainic. Această a servit ca un punct de reper pentru expansiune pe teritorii noi în vederea generării unor surse noi de venituri și de misiuni militare. Structura sa fizică este alcătuită din ziduri de apărare, movile, palisade, castele, castre și alte tipuri de fortificații. Podurile și punctele frontale au facilitat operațiunile militare și au fost o bază de expansiune.

În timpul domniei împăratului Traian (anii 98-117) „limesul“ Imperiului Roman ajunge la lungimea sa maximă de peste 5 000 km. Acesta se întinde de la coasta atlantică a Scoției, traversează Europa întreagă și ajunge la Marea Neagră, continuând spre Marea Roșie, traversând Africa de Nord până la coasta Oceanului Atlantic.

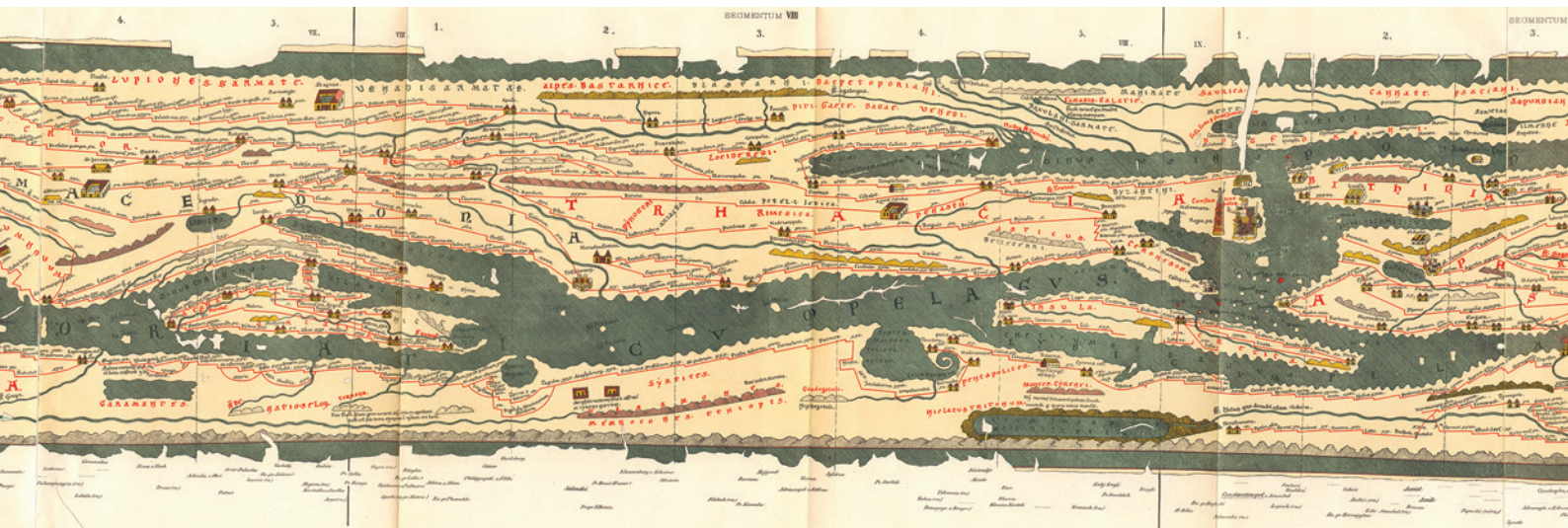
De la toate frontierele fortificate ale Imperiului Roman, cele mai problematice sunt frontierele de-a lungul fluviilor Rein și Dunărea și cele de pe linia de Est. Frontiera nordică este cea mai lungă și cea mai dificilă de gestionat, din această cauză Limesul Dunărean a avut cu precădere o funcție de apărare.

Limesul Dunărean din România are lungimea de 1075 km și include sisteme de fortificare, zidărie sau sol (pereți de pământ), cetăți, orașe, așezări, elemente structurale ale unor poduri și porturi. Printre cele mai reprezentative obiective arheologice ale patrimoniului roman sunt Drobeta (județul Mehedinți), Sucidava (județul Olt), Hinova (județul Mehedinți), Capidava Carsium Troesmis Dinogetia (județul Constanța).

Limesul roman de pe pământurile bulgare are lungimea de 471 km, cu cel mai vestic punct - gura râului Timok și cel mai estic - orașul Silistra. Printre cele mai reprezentative obiective sunt Ulpia Escus și Dimum (județul Plevna); Nicopolis ad Istrum și Novae (județul Veliko Tarnovo), Sexaginta Prista și Yatrus (județul Ruse); Bononia (județul Vidin); Durostorum și Transmariska (județul Silistra).

Construirea Limesului Dunărean începe în secolul I, după cucerirea pământurilor trace între Dunărea și muntele Stara planina. Începe construirea așa denumitului Limes Dunărean (frontieră), compus din castre militare, așezări, turnuri de supraveghere și alte facilități situate de-a lungul malului sudic al fluviului. Odată cu înfrângerea Daciei (România actuală), frontiera se mută în nord. Teritoriile nou cucerite sunt incluse în provincia Moesia. Sunt create condiții favorabile pentru dezvoltarea agriculturii, meșteșugurilor și comerțului, precum și a urbanismului în Moesia.

La sfârșitul secolului III în Dacia este respinsă domnia Romei. Aceste evenimente, precum și invaziile triburilor de goți forțează puterea centrală a lua măsuri decisive pentru consolidarea domeniilor Balcanice. În legătură cu reforma administrativă este înființată provincia Dacia de-a lungul Dunării cu orașul său principal Ratiaria

(satul Archar).

La sfârșitul secolului III - începutul secolului IV Limesul Dunărean suferă lucrări intensive de restaurare, iar în locații strategice din interiorul Imperului sunt ridicate cetăți noi. Invasia goșilor și hunilor în ultimul sfert al secolului IV distruge o mare parte din cetățile. Începe declinul Imperiului Roman târziu prin strângerea frontierelor sale, care sunt „rupte“ de triburile de barbari, iar mai târziu - distruse. O parte din cetățile antice sunt folosite în timpul Evului Mediu.

Limesul reprezintă un sistem complex de drumuri interne, facilități de fortificare, așezări și orașe, resurse de teren și intervenții antropogene, legate de organizarea culturală și tehnică a unui teritoriu vast.

FORTIFICAȚIILE: BAZA SISTEMULUI DE FORTIFICARE UNIC AL ROMEI DE A LUNGUL FLUVIULUI DUNĂREA

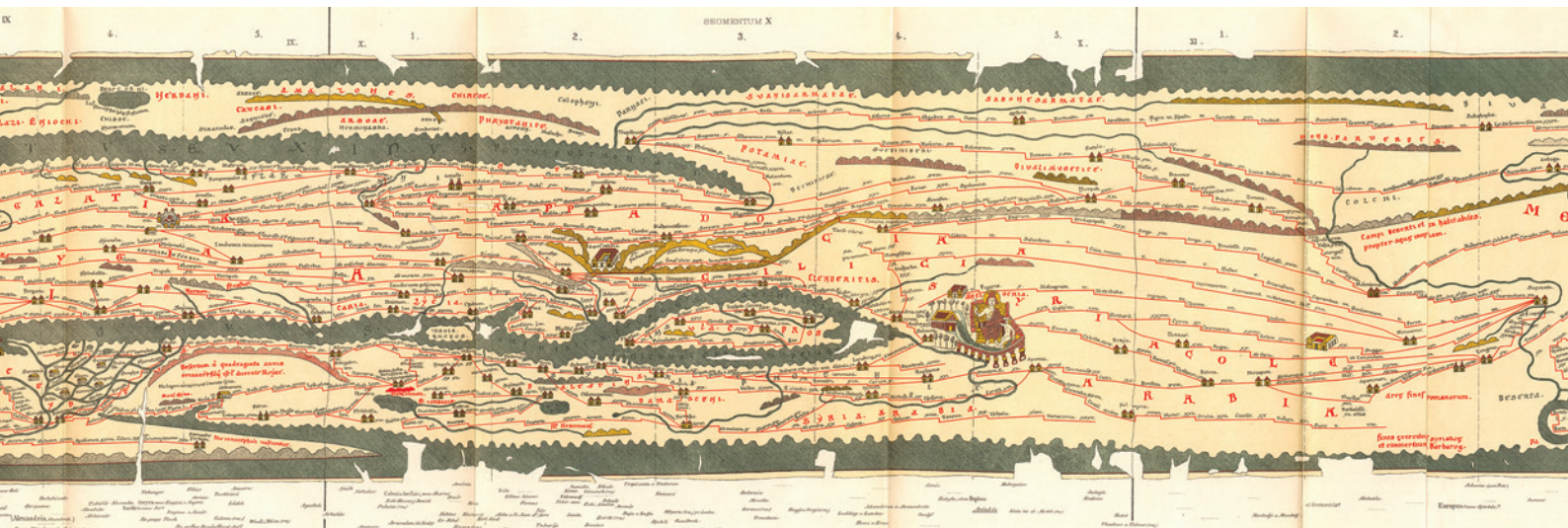
Pericolul constant de invazii determină construirea continuă a unor fortificații și cetăți în regiuni, aflate sub controlul și supravegherea armatei Imperiului Roman. Primele lucrări de fortificare ale romanilor încep la mijlocul secolului I, pe malurile sudice ale fluviului Dunăre, la Escus și Novae, iar la începutul secolului II sunt foarte bine fortificate și Ratiaria (satul Archar), Ulpia Escus (satul Gigen), Dimum (Belene), Sexaginta Prista (Ruse), Novae (Svishtov), Nicopolis ad Istrum (satul Nikyup). Pe teritoriul bulgar al limesului sunt cercetate mai mult de 40 de cetăți, dintre care mai populare sunt Almus (Lom), Augusta (satul Harleț), Transmariska (Turakan), Nigrinianis-Candidiana (satul Malak Preslaveț) și altele. Parțial au fost studiate patru castru de legiuni - Rațaria, Ulpia Escus, Novae și Durostorum (Silistra), care au făcut parte din Moesia Inferioară. Cetăți importante pentru apărarea frontierelor Moesiei Superioare sunt Dorticum (satul Vrav, județul Vidin), Florentiana (satul Florentin, județul Vidin), Ad Malum (satul Koshava, județul Vidin), Bononia (Vidin), Remetodia (satul Orsoia, județul Montana), Pomodiana (satul Stanevo, județul Montana), Ţebrus (satul Gorni Ţibar, județul Montana). O fortificare din rândul acelorora cu cea mai mare lungime (235 km) este situată de-a lungul râului Olt (România). Pe această linie de apărare sunt construite multe turnuri de supraveghere. Fortificarea cu lungime de 300 km

este Brazda lui Novac - Nord (România), care începe la împrejurimile Drobetai, traversează Oltul și se termină aproape de Pietroasele. Un alt zid cu lungime de 170 km, Brazda lui Novac - Sud închide regiunea din Nord. Est, la Tomis (Constanța, România) se regăsește începutul unor fortificări succesive, care asigură apărarea accesului la Dobrogea centrală, și care se întind până la localitatea Dunărea, aproape de Axiopolis (așa denumitul „Zidul lui Traian“).

DRUMURILE: CELE MAI ÎNSEMNATE PERFORMANȚE ALE CONSTRUCȚIILOR ROMANE

Organizarea sistemului rutier din Europa de Sud-Est în Epoca Antică s-a datorat romanilor. Imperul Roman a câștigat o mare glorie datorită drumurilor, care au rămas facilitățile cel mai mult folosite și după apusul imperiului. Ele au facilitat nu numai dezvoltarea comerțului, dar au accelerat și schimbul cultural și tehnologic între popoarele, care au populat teritoriul imperiului. Din zorile statului roman, locuitorii orașului antic au conștientizat necesitatea de construire a unor drumuri, care să faciliteze comerțul, comunicarea și nu în ultimul rând - deplasarea armatei și expansiunea imperiului. Inițial s-au folosit drumuri trace mai antice, dar din cauza diferitei organizări a armatei s-a procedat la construirea spectaculoasă unor drumuri noi. Teritoriul regiunii transfrontaliere România - Bulgaria a fost traversat de zeci de drumuri romane. Dintre ele de importanță majoră este Drumul Dunărean, care începe de la Singidunum (Belgrad), traversează așezările, situate de-a lungul fluviului și continuă în Nord-Est spre delta Dunării, de unde de-a lungul litoralului Mării Negre ajunge la Bizanțion. În zilele de azi o parte din drumurile actuale coincid cu traseul acestuia.

O altă arteră rutieră este Escus (satul Gigen actual) provincia Tracia la orașul Filipopolis (orașul Plovdiv), care asigură legătură directă între Carpații, Hemus, muntele Rodopa și coasta Mării Egee într-o linie aproape dreaptă. Drumul funcționează activ din cea de-a două jumătate a secolului I până la sfârșitul secolului V, fiind asigurat un sistem complex de facilități de-a lungul drumului (stații, fortificații, așezări de satelit, ramificații ale drumului, etc.). De la Escus drumul pleacă în direcții diferite.

PODURILE DEASUPRA FLUVIULUI DUNĂREA - O LEGĂTURĂ ÎNTRE MALURI

Pe distanța între Porțile de Fier și delta Dunării romanii au construit 8 poduri. Primul pod este construit la satul Dolni Vadin (municipiul Oriahovo, Bulgaria) și Orlea (Olt, România), de Împăratul Domitian (anii 81-96), în timpul războiului cu dacii. Mai târziu, Împăratul Traian (anii 98-117), a construit două poduri de lemn pe nave fluviale, cu ajutorul cărora au fost transferați pe malul opus peste 200 000 de persoane, tehnică militară și provizii de produse alimentare, în secțiunea Loderata-Dierna și la Porțile de Fier.

Facilitatea cea mai remarcabilă din această perioadă este podul din piatră - lemn la Pontes - Drobeta (Turnu Severin), construit în perioada anilor 102-105. Podul este folosit pentru o lungă perioadă de timp în scopuri comerciale și militare, până la distrugerea sa intenționată de către romani, pentru asigurarea unei apărări mai bune.

Celălalt pod din piatră-lemn de importanță majoră este construit în timpul domniei Împăratului Constantin cel Mare (anii 306-337), între Ulpia Escus (satul Gigen, Bulgaria) și Sucidava (Corabia, România). Poduri din lemn sunt construite și la Transmariska (Durostorum) și aproape de Bononia (Vidin).

PORTURILE DE A LUNGUL FLUVIULUI DUNĂREA: PORȚILE MILITARE ȘI COMERCIALE ALE IMPERULUI

Fluviul Dunărea este calea navigabilă a imperiului, pe

malurile fluviului Danubius (fluviul Dunărea) fiind situate porturi, care au servit flotei întregi. Imperiul dispune de o armată puternică imensă și de singura flotă din lumea antică. Flota romană menține legătură directă cu strâmtorile și porturile Dunărene. Dintre cele mai mari porturi ale imperiului este Tomis (orașul Constanța actual, România). În sursele istorice sunt prezente date referitoare la deplasarea armatelor imperiului și a împăraților însăși cu nave pe fluviul Dunărea.

Flota fluvială, care a fost divizată în flota comercială și flotă militară, este folosită foarte activ de către împărații Domițian, Traian, Constantin cel Mare și Valent. Porturi importante sunt cele situate la Rațiară (satul Archar), Escus (satul Gigen), Novae (Sviștov), Dimum (Belen), Sexaginta Prista (Ruse), Transmariska (Tutrakan).

AȘEZĂRILE ANTICE: CAPODOPERE ALE ȘCOLII ROMANE DE CONSTRUCȚII

Facilitățile tehnice, la construirea cărora romanii ating performanțe însemnate, sunt alimentarea cu apă și canalizarea așezărilor sale.

Sunt construite apeducte, deseori combinate cu viaducte, care captează apă de la zeci de kilometri, fiind folosite sute de ani. Rețeaua stradală, piețe (forumuri), clădiri publice și de cult (temple, basilici, odeone, terme, teatre), clădiri rezidențiale, vile urbane și periurbane conferă imaginea așezărilor. Cele mai complexe clădiri, ca arhitectură și lucrări inginerești, sunt complexele publice ale termelor (băile).

Este impresionant și sistemul lor de încălzire nu numai al piscinelor, ci și al încăperilor (hipocaust). Termele au fost bogat decorate în interior și exterior cu diferite captușiri de marmură, fresce și mozaicuri.

La lucrările de construcții realizate pe scară largă de către împăratul Traian (anii 98-117) sunt planificate și construite unele dintre cele mai frumoase orașe antice. Statutul de colonie - oraș egal capitalei Imperului Roman, au avut următoarele orașe: Rațiară, Ulpia Escus, Drobeta, Tomis.

PATRIMONIUL ROMAN PĂSTRAT

În secolul 21 nu au rămas multe locuri lipsite de intervenția umană. Obiectivele romane sunt împrăștiate de-a lungul cursului inferior al fluviului Dunărea, dezvăluind splendoarea complexelor monumentale și construcții frumoase, distruse la invazia triburilor nordice.

Foarte puține sunt așezările antice pe teritoriul cărora nu au apărut orașe contemporane: Ulpia Escus (satul Gigen), Novae (Sviștov), Nicopolis ad Istrum (satul Nikyup), Rațiară (satul Archar), Tropaeum Traiani (Adamclisi) și altele. Ele prezintă o imagine reală despre amenajarea și amploarea unui oraș roman, deși studierea acestora încă este în curs de realizare. Foarte impresionante sunt rămășițele cetăților romane: ziduri parțial păstrate ale cetății Bononia (Vidin); Castra Martis (Kula); „Sucidava“ (Corabia); Capidava (România) și altele.

Doar în România - la Drobeta Turnu Severin și la Corabia, s-ar putea vedea ruine ale podurilor maiestuoase

construite în timpul domniei împăraților Traian și Constantin cel Mare - dovadă a puterii unei civilizații antice din Europa.

Bogăția provinciilor nordice reiese de la numeroasele artefacte, păstrate la muzeele de istorie. Capitele - remarcabile opere de artă, sunt păstrate la Rațiară, Ulpia Escus, Nicopolis ad Istrum și Durostorum.

Tavane din piatră, casetate, sunt păstrate la Ulpia Escus și Nicopolis ad Istrum. Inscricțiile pe piatră și marmură relatează despre măreția milenară a Imperiului Roman și despre viața populației locale. Sunt descoperite statui ale unor zeițăți din panteonul grecesc și roman, deseori copii romane ale unor compoziții grecești vechi populare („Heracles care se odihnește“ din Rațiară - copie a capodoperei lui Lizip, „Satur care se odihnește“ din Ad Putea, „Eros“ din Nicopolis ad Istrum - copie a Praxiteles, statuie „Fortuna“ din Ulpia Escus și altele). Un aport la patrimoniul cultural revine și pietrelor funerare și plăcilor votive.

O ilustrare excelentă pentru dezvoltarea picturii, folosite cu precădere în vilele romane bogate urbane și periurbane, în clădirile publice și de cult și în morminte, este mormântul roman din Silistra. Sunt unice mozaicurile de pardoseală din orașele antice Rațiară, Ulpia Escus, Tomis, etc. Artefactele extraordinare păstrează vie amintirea civilizației înfloritoare.

Sunt prezentate și performanțe remarcabile ale civilizației antice, care ulterior a suferit un declin, ulterior fiind distruse la invazia triburilor nordice.

RUTA “FRONTIERA ROMANĂ ÎN CADRUL REGIUNII TRANSFRONTALIERE ROMÂNIA-BULGARIA”

Aceasta este o simbioză între o rută cultural - istorică și o rută turistică. În cadrul său sunt incluse 62 de obiective, dintre care 24 sunt situate în România, iar 38 - în Bulgaria, conectate, aparținând primordial patrimoniului roman. Autenticitatea și legătură între obiective reprezintă reflectarea memoriei istorice, și nu o manifestare incidentă în timp.

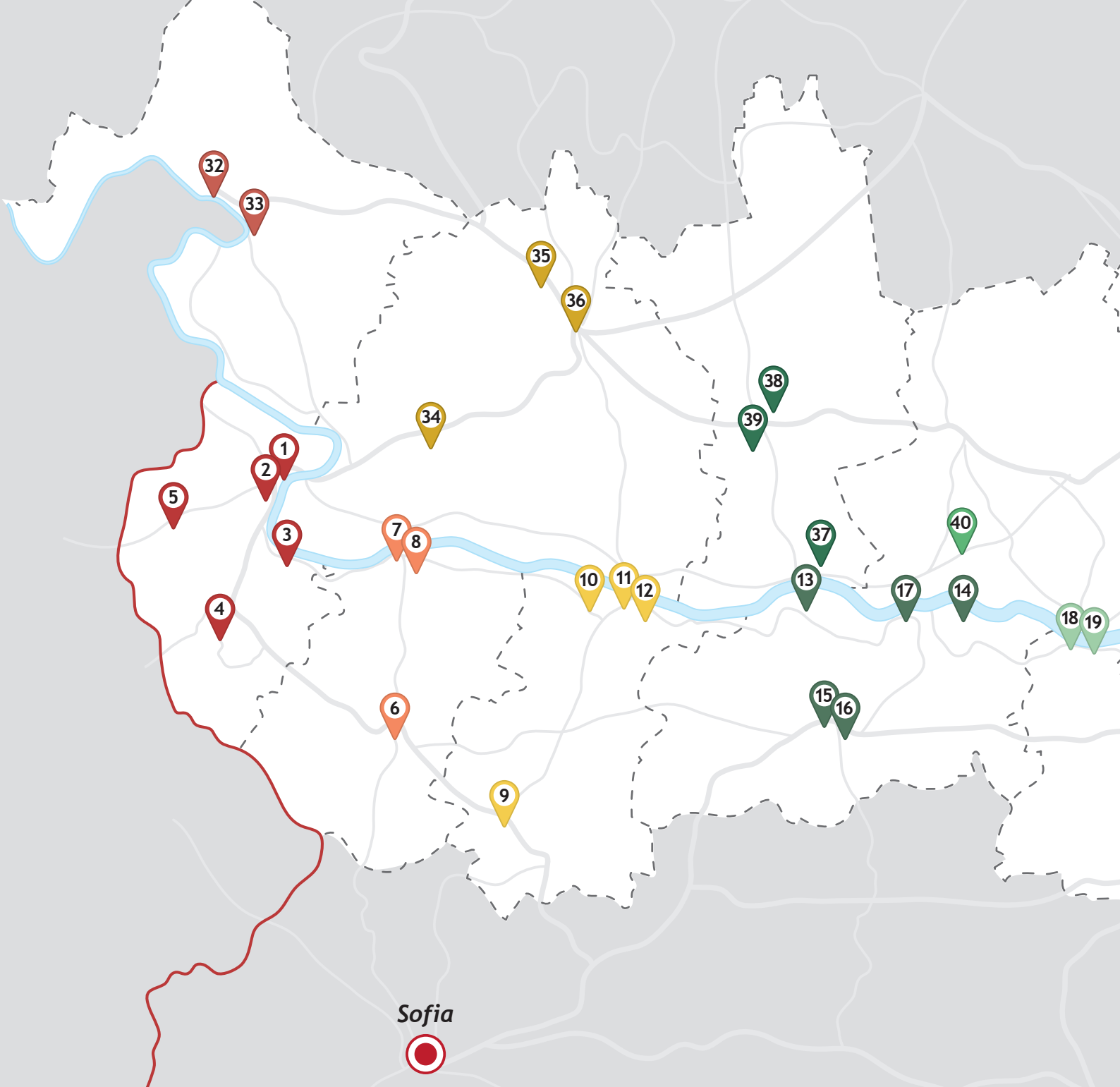
Ruta este un pod între identitatea culturală, diversitatea, dialogul, toleranța și înțelegerea în contextul contemporan al Europei unite și al lumii tot mai globalizate.

Este situată în zona climatică temperată, cu patru sezoane anuale distincte și o climă relativ mai moderată față de cea din Europa centrală, de Est și de Nord. Aceasta reprezintă o premisă pentru dezvoltarea regiunii transfrontaliere ca o destinație turistică pe tot parcursul anului.

Regiunea este populată de un număr de peste 4,7 milioane de locuitori. Limbile principale sunt limba bulgară și limba română.

DISTRICTUL VIDIN

1. Cetatea antică „Bononia“, orașul Vidin
2. Muzeul regional de istorie - Vidin
3. Orașul antic „Rațiaria“, satul Archar
4. Cetatea romană „Kaletu“, orașul Belogradchik
5. Castelul antic „Castra Martis“, orașul Kula

DISTRICTUL MONTANA

6. Muzeul regional de istorie - Montana
7. Orașul antic „Almus“, orașul Lom
8. Muzeul de istorie - Lom

DISTRICTUL VRATSA

9. Muzeul regional de istorie - Vratsa
10. Cetatea antică „Augusta“, satul Harlets
11. Cetatea „Kamaka“, orașul Oriahovo
12. Muzeul de istorie - orașul Oriahovo

DISTRICTUL PLEVEN

13. Orașul roman „Ulpis Escus“, satul Gigen
14. Punct de oprire de-a lungul drumului antic și castelul

„Dimum“, orașul Belene

15. Cetatea antică „Storgozia“, orașul Plevna
16. Muzeul regional de istorie - Plevna
17. Cetatea „Nicopole“, orașul Nicopole

DISTRICTUL VELIKO TARNOVO

18. Orașul antic „Novae“, orașul Svishtov
19. Muzeul de istorie, orașul Svishtov
20. Orașul roman „Nicopolis ad Istrum“, satul Nikyup
21. Muzeul regional de istorie, orașul Veliko Tarnovo

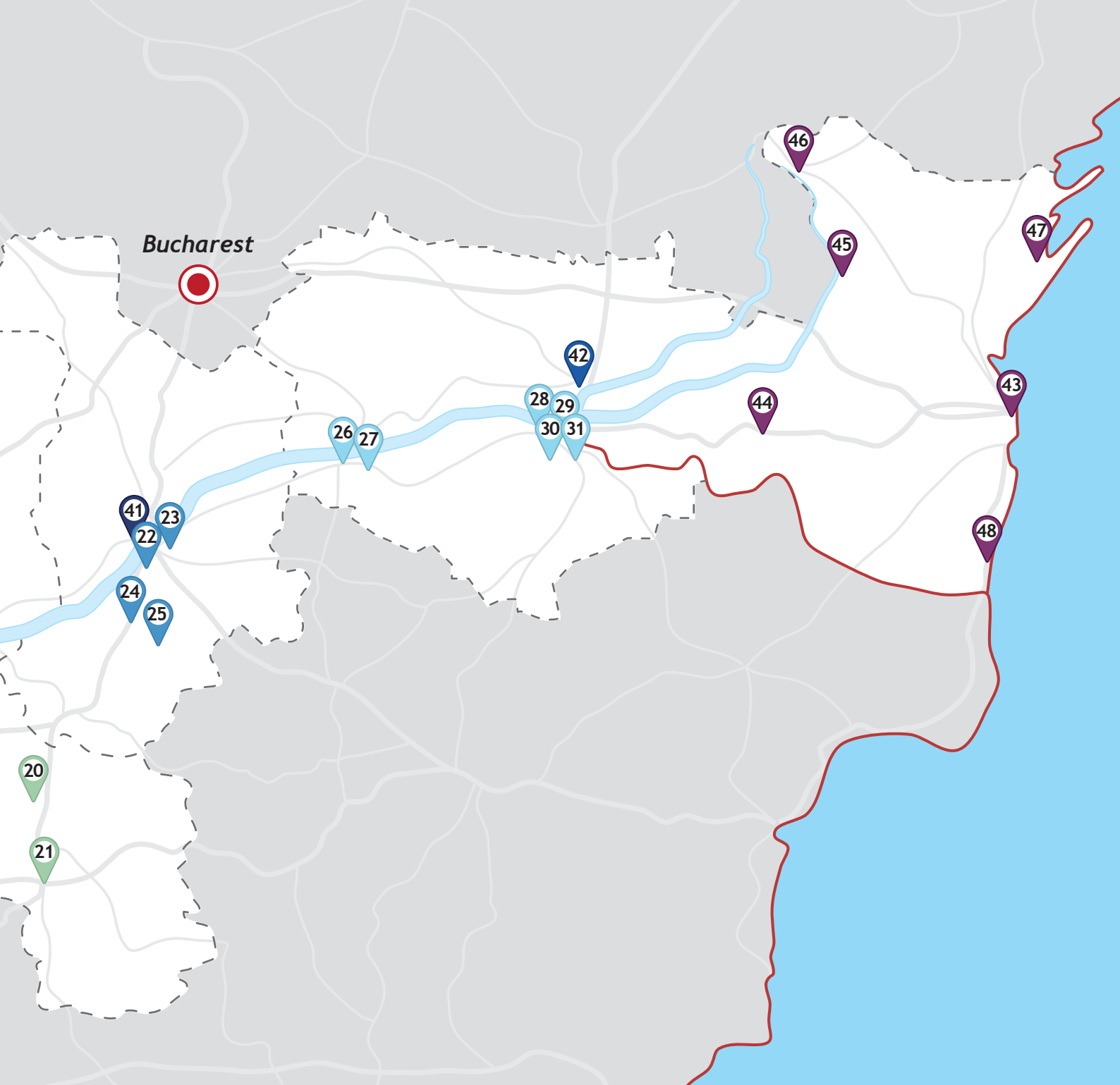
DISTRICTUL RUSE

22. Cetatea antică „Sexaginta prista“, orașul Ruse
23. Muzeul regional de istorie - Ruse
24. Așezarea antică și medievală „Yatrus“, satul Krivina
25. Cetatea „Cherven“, satul Cherven

DISTRICTUL SILSITRA

26. Orașul antic „Transmariska“, orașul Tutrakan
27. Muzeul de istorie - Tutrakan
28. Orașul antic „Durostorum“, orașul Silistra

- 29. Muzeul regional de istorie - Silistra
- 30. Mormânt roman, orașul Silistra
- 31. Vila romană, orașul Silistra

JUDEȚUL MEHEDINȚI

- 32. Muzeul Regiunii Porților de Fier, Castrul roman Drobeta, Ruinele Podului lui Traian, Drobeta-Turnu Severin
- 33. Castrul roman - Hinova, Hinova

JUDEȚUL DOLJ

- 34. Castrul roman de piatră, Cioroiu Nou
- 35. Castrul roman de piatră, Răcarii de Jos
- 36. Muzeul Olteniei, Secția de Istorie - Arheologie, Craiova

JUDEȚUL OLT

- 37. Cetatea romană Sucidava, Piciorul de pod roman de la Corabia, Corabia
- 38. Vestigiile orașului roman Romula, Reșca
- 39. Muzeul Romanațiului, Caracal

JUDEȚUL TELEORMAN

- 40. Muzeul Județean Teleorman, Alexandria

JUDEȚUL GIURGIU

- 41. Muzeul Teohari Antonescu, Giurgiu

JUDEȚUL CĂLĂRAȘI

- 42. Muzeul de istorie și arheologie al Dunării de Jos, Călărași

JUDEȚUL CONSTANȚA

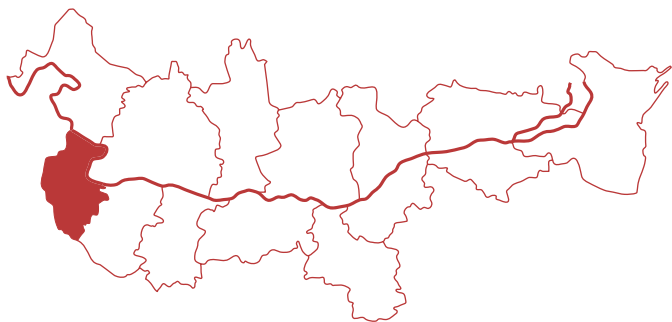
- 43. Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Orașul Antic Tomis, Edificiul Roman cu Mozaic
- 44. Monumentul triumfal Tropaeum Traiani și Muzeul Arheologic Adamclisi
- 45. Cetatea romană Capidava
- 46. Muzeul Carsium, Cetatea romană Carsium, Hârșova
- 47. Complexul muzeal Histria
- 48. Muzeul de Arheologie Callatis, Mangalia

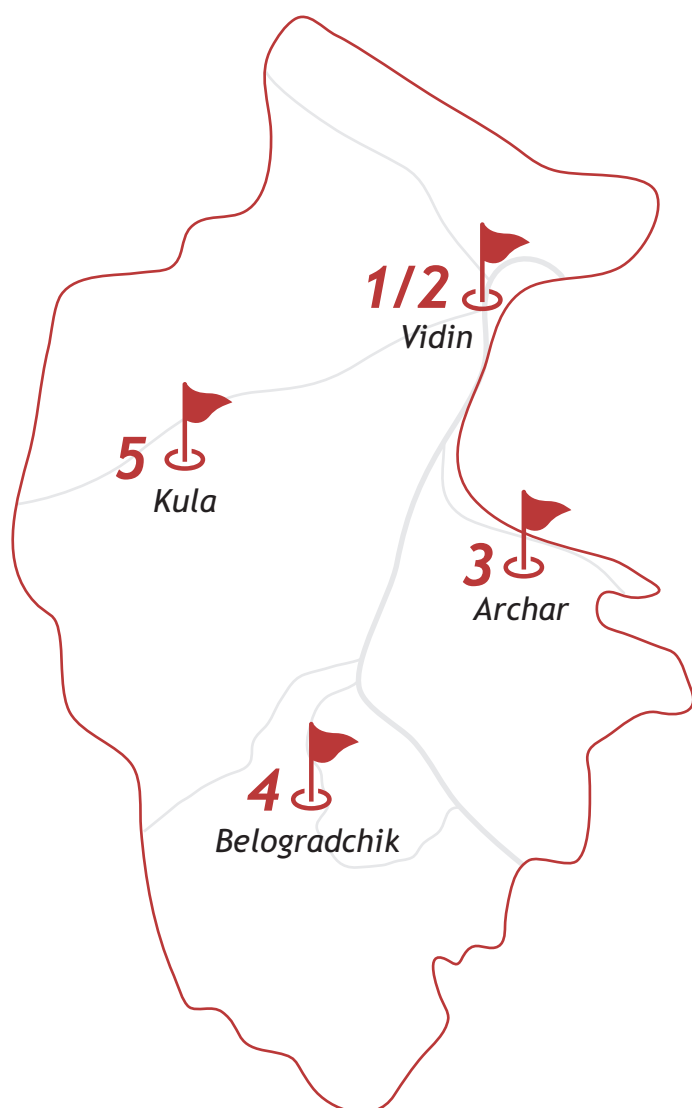

Sarcofag din Rațiară, cu decorare rafinată impresionantă. (MIR - Vidin)

Districutul **Vidin**

- 1/ Cetatea antică „Bononia“, orașul Vidin
- 2/ Muzeul regional de istorie - Vidin
- 3/ Orașul antic „Rațiaria“, satul Archar
- 4/ Cetatea romană „Kaleto“, orașul Belogradchik
- 5/ Castelul antic „Castra Martis“, orașul Kula

1.

CETATEA ANTICĂ „BONONIA” ȘI CETATEA MEDIEVALĂ ȘI OTOMANĂ „BDIN”

Bononia a apărut la sfârșitul secolului I și începutul secolului II, ca un castel și stație de-a lungul drumului în provincia romană Moesia. Este situată pe malul drept înalt al fluviului Dunărea. Probabil pe acest loc a staționat o unitate militară auxiliară, ocupată cu construirea Drumului de-a lungul Dunării. În secolele II și III, Bononia înregistrează o înflorire, iar portul existent deservește flota dunăreană și comercială. La sfârșitul secolului III și începutul secolului IV orașul are un sistem de fortificare solid, ceea ce îl alătură marilor centre urbane ale imperiului.

Orașul reprezintă un dreptunghi, alungit în direcția Nord-Sud, cu suprafață de aproximativ 20 ha. Lungimea zidului de Nord este aproximativ 365 m, lungimea zidului de Sud - de aproximativ 600 m. Sunt descoperite 9 turnuri rotunde cu diametru de 19 m și grosimea pereților de 3.7 m. Bononia antică este cucerită și devastată de avari în secolul VI.

Pe fundațiile existente ale celei mai mari cetăți romane de-a lungul cursului Dunării de Jos este construită cetatea bulgară medievală. Primele lucrări de construcții datează de la sfârșitul Primului regat bulgar (anii 681-1018). Cetatea din Vidin este cea mai importantă fortificare din

Bulgaria de Nord-Vest în timpul Celui de al Doilea regat bulgar (anii 1185-1396). Regelui bulgar Ivan Sratsimir (1356-1396) se datorează cea mai importantă extindere a cetății, fiind construit un număr însemnat de ziduri interne și turnuri.

Cetatea joacă un rol important în timpul domniei Imperiului Otoman (sec. XIV-XIX). Nu din întâmplare aceasta este denumită de turci „Cetatea virgină”, din cauza faptului că niciodată această nu a fost cucerită prin forță. La sfârșitul secolului XVIII cetatea nu este folosită în scopuri de apărare, ci servește cu precădere ca un depozit de arme și ca închisoare.

Astăzi, aceasta este singura cetate complet păstrată din Bulgaria, care mai este recunoscută sub denumirea castelului „Baba Vida”.

Curtea interioară are suprafața de peste 5 decaari. Este compusă din două ziduri principale, situate sub formă de 2 patrule concentrice și 4 turnuri. Zidurile interioare sunt înconjurată de un șanț cu apă, peste care a existat un pod dotat cu mecanism de ridicare (acum este din piatră) la intrarea cetății. În interior cetatea este păstrată în starea sa autentică. Cetatea face parte din cele o sută de obiective turistice naționale din Bulgaria.

Locație:

orașul Vidin, pe malul fluviului Dunăre, în Nord-Estul orașului

Program:

09:00-17:30
(aprilie-octombrie)
10:00-17:00
(noiembrie-martie)

ȘTIAȚI CĂ ...

Distanța între două turnuri vecine de pe zidul sudic depășește norma de 60 m., care este de două ori mai mare decât valoarea maximă a distanței de tragere cu arcul. Zidul a fost construit din piatră tăiată, lipit cu mortar alb, cu centuri de cărămidă compuse din câte trei rânduri de cărămizi.

FESTIVALUL MEDIEVAL „BĂDINÎ“

Locul manifestării:
Cetatea „Baba Vida“, orașul Vidin

Perioada desfășurării:
Sfârșitul lunii august/septembrie, anual

Organizatori: Municipiul Vidin și Muzeul de istorie regional - Vidin

Festivalul a fost inaugurat în anul 2012. Acesta se transformă în locul de întâlnire a culturii popoarelor din Antichitate și Evul Mediu, din Est și Vest, Nord și Sud. În fiecare an, edițiile festivalului au subiecte diferite, legate de reproducerea unei ambițe antice și medievale în cetatea „Baba Vida“: ilustrări de arte marțiale, muzică, arme și haine medievale, degustarea unor preparate culinare din bucătăria medievală, obiecte folosite la slujbele bisericesti și altele.

2. MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE - VIDIN

3700 Vidin, str. „Tsar Simeon Veliki“ nr.13
tel: +359 94 601707
museumvd@mail.bg

Program:
09:00-17:00

www.museum-vidin.domino.bg

În clădirea muzeului „Konaka“ este amenajată expoziția muzeistică „Arheologie”. Secțiunea ”Antichitate” este reprezentată prin colecții bogate și diversificate de obiective din marile orașe romane Ratiaria (satul Archar), Bononia (Vidin) și castelul roman Castra Martis (orașul Kula). Aici este păstrat un număr semnificativ de obiecte ale plasticii din piatră - sarcofage romane decorate bogat, plăci funerare și votive, statui, printre care se distinge celebra statuia din marmură „Heracles care se odihnește” (secolul II, satul Archar). Numeroasele colecții antice de obiecte ceramice, lămpi de lut, bijuterii și obiecte de uz gospodăresc sunt completate de colecția bogată de monede romane republicane și imperiale. O parte din patrimoniul arheologic din epoca romană este mozaicul original de pardoseală, găsit în vila periurbană lângă Ratiaria (secolul III).

*Fragment din mozaic de pardosea romană, sec. III,
Re găsit la o vilă periurbană lângă Ratiaria. (MIR - Vidin)*

3.

ORAȘUL ANTIC „RATIARIA“

Orașul antic Ratiaria este cel mai important centru roman din Bulgaria de Nord - Vest.

Orașul a apărut în cea de-a doua jumătate a secolului I în legătură cu consolidarea Limesului de-a lungul Dunării de Jos și organizarea flotei Dunărene.

După războaiele dacice de la începutul secolului al II-lea, împăratul Traian atribuie orașului Ratiaria rangul de colonie. Acest statut conferă orașului dreptul la autonomie, iar cetățenilor săi le revine dreptul de a fi cetățeni romani cu drepturi depline. În secolele II-III, orașul organizat după model italic, înregistrează înflorirea sa, transformându-se într-un mare centru comercial și meșteșugăresc.

Există ateliere de decorare arhitecturală, sculptură obiecte funerare și de manufactură bijuterii. În secolul III Ratiaria devine capitala al provinciei Dacia Dunăreană, cu prezența semnificativă de trupe militare de bază.

În oraș se află unul din atelierele de stat pentru manufacturarea armelor. Monumentele arheologice atestă existența unui centru de arte impresionant. „Ratiaria romana cândva impunătoare și celebră”, după cuvintele lui Felix Canitz, există până în anul 586, când este cucerită și distrusă de avari.

Probabil Ratiaria este cel mai frumos oraș roman, dar deocamdată insuficient studiat, din cadrul Limesului Dunării de Jos.

Locație:

la 1 km în Nord-Vestul satului Archar

Informație:

MIR -Vidin

ȘTIAȚI CĂ ...

Denumirea Ratiaria provine de la denumirea unui tip de nave (ratis în latină), folosite în perioada Evului Mediu.

Denumirea însăși determină importanța sa inițială pentru navigarea pe fluviul Dunăre și pentru traversarea fluviului.

Rămășițe de la reședința conducătorului militar al provinciei romane Dacia Dunăreană.

4.

CASTELUL ANTIC „CASTRĂ MARTIS“

Locație:
în centrul orașului Kula

Program:
08:00-17:00
(aprilie-octombrie)

Informație:
Municipiul Kula
Tel: +359 938 32020
hristela@mail.bg

Castelul antic „Castră Martis“ este construit pe panta abruptă sudică, deasupra defileului râului Voinishka la sfârșitul secolului III - începutul secolului IV, ca o parte a Limesului Dunărean. Acesta ocupă o poziție cheie la apărarea drumului roman de la Bononia spre Singidunum (Belgrad). Castră Martis joacă un rol important la apărarea frontierei în secolele IV-VI. A fost distrus la invaziile triburilor goților la sfârșitul secolului IV și la atacurile hunilor din prima jumătate a secolului V. Cetatea este compusă din două părți: o mică fortificație pătrată (quadriburg), cu dimensiuni 40x40 m, cu turnuri rotunde mari cu diametru de 12.5 m, în colțuri

și castel cu formă de patrulater neregulat. Cetatea este situată pe o suprafață de 1.55 ha. Accesul la castel se face numai din partea sudică, unde este situată și poarta. Probabil la sfârșitul secolului IV, apărarea porții a fost consolidată prin construirea unui zid suplimentar mai îngust. În partea de Nord-Vest sunt descoperite fundațiile unei băi romane. Quadriburgul este destul de bine păstrat și complet descoperit. Zidurile sale fortificate, construite din centuri de trei rânduri de piatră și cărămizi, au grosimea de 2.2 m și înălțimea de 2 m peste nivelul pardoselilor, iar turnul de Sud-Est se ridică la înălțimea de 16.3 m.

ȘTIAȚI CĂ ...

După cronicarul bizantin Procopii, Castră Martis este una dintre cetățile restaurate complet în timpul împăratului Iustinian cel Mare /527-565/.

5. CETATEA ROMANĂ „KALETO“

Cetatea de lângă orașul Belogradchik este construită probabil în secolele I-III cu funcția de a controla această porțiune a drumului de la Ratiaria spre interiorul imperiului. Este construită pe cea mai înaltă terasă, fiind suprapusă unei construcții medievale. În vecinătatea imediată se află fortificația cu funcții de supraveghere și semnalizare.

La construcția fortificației s-a profitat de inaccesibilitatea masivelor de stânci cu înălțime de peste 70 m, cele două ziduri fiind ridicate numai din Nord-Vest și Sud-Est, cu grosime la fundații până în 4 m. Cetatea a fost dotată cu două adâncituri pentru apă, tăiate în roci, cu adâncime de aproximativ 5 m. În secolul XIV regele Ivan Sratsimir extinde fortificația veche, construind garnizoane de cetate în fața masivelor de roci existente.

În timpul domniei sale, cetatea se transformă în fortificația principală din această regiune, fiind depășită în această privință numai de Cetatea-castel din Vidin, a regelui Sratsimir.

La cucerirea Bulgariei de către Imperiul Otoman a fost cucerită și cetatea din

Belogradchik în anul 1396. Are loc o reconstruire fundamentală, sunt realizate și extinderi suplimentare, în stilul caracteristic construcțiilor otomane de cetăți. Sunt adăugate elemente tipic europene de către inginerii francezi și italieni, care participă la extinderea cetății.

Cetatea din Belogradchik este dintre cetățile cel mai bine păstrate din Bulgaria. Este declarată un monument al culturii de importanță națională și face parte din cele o sută de obiective turistice naționale.

Cetatea se încadrează în rândul celor mai bune exemple de peisaj cultural, pentru integrarea patrimoniului cultural și natural într-o combinație unică. Cetatea este înconjurată de fenomenul natural Rocile din Belogradchik, sculptate de natură, de-a lungul a mai bine de 200 de milioane de ani. Nuanța roșiatică a acestora este datorată conținutului de oxid de fier. Capodoperele naturale sunt de forme și dimensiuni diferite, ridicându-se la o înălțime de peste 100 m. Complexul de roci are lungimea de aproximativ 30 km și lățimea de 6-7 km.

Locație:
la 1.3 km în Sudul centrului orașului Belogradchik

Program:
09:00-18:00
(aprilie-octombrie)
09:00-17:30
(noiembrie-martie)

Fenomen natural
„Rocile din Belogradchik“

„Acesta nu se poate
descrie prin cuvinte,
acesta trebuie văzut!“,
Konstantin Irechek
(1854 - 1918),
un istoric ceh

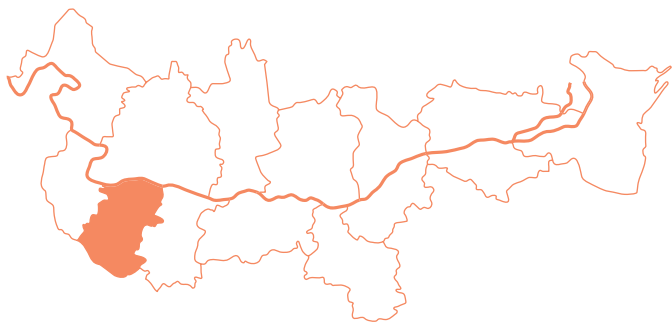

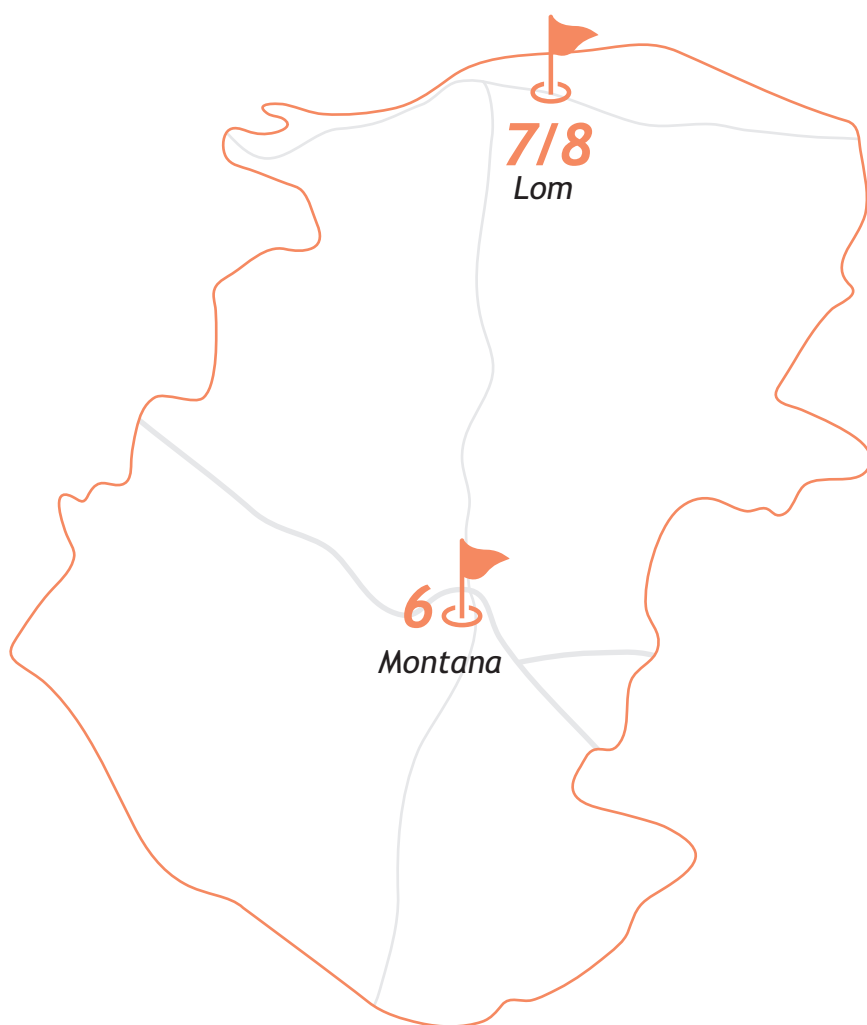
DE ANAE
MOVETE
CAEMILE
NATV SSEC
XTOLEVCO
EBENSANT
MOBASSIE
QVASTIGL
O O SVIT

Monument cu inscripție dedicată Dianei
(Zeita patron a orașului antic Montana), sec. II-III

Districul **Montana**

6/ Muzeul regional de istorie - Montana
7/ Oraşul antic „Almus”, oraşul Lom
8/ Muzeul de istorie - Lom

6. MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE - MONTANA

3400 Montana, str. „Graf Ignatiev“ nr.3
tel: +359 96 30 54 89
bgmontanamuseum@abv.bg

Program:
08:00-17:00 /Luni-Sâmbătă/

www.montana-museum.weebly.com

Expoziția arheologică „Lapidariu“ de monumente epigrafice din epoca romană este situată în zona orașului antic Montana, pe o suprafață de 700 metri pătrați, în parcul „Popskata gradina”.

Compoziția de volum-spațiu include 56 de monumente descoperite în Montana. Inscripțiile de pe marmură sunt deocamdată singurele izvoare scrise referitoare la acest oraș roman provincial, ca un eveniment cultural nou pe teritoriul bulgar. Ele conțin un material extrem de valoros legat de istoria și cultura orașului Montana în secolele II-III după Hr., de cultele zeiței Diana onorate în vechiul sanctuar - „Zeița patroana a orașului Montana“, lui Apolon, Esculap, Higlieia, Latona, Silvan și alte zeități, de cei devotați și trupele militare menționate, de gloria împăraților la putere, de conducătorii provinciei Moesia Inferioară și de alți înalți demnitari civili și militari.

7. ORAȘUL ANTIC „ALMUS“

Orașul apare la sfârșitul secolului I - începutul secolului II. În Almus au staționat divizii ale primei legiuni Italice și a legiunii XI a lui Claudius, precum și alte trupe militare. Probabil în cea de a doua jumătate a secolului II aici este amplasat un birou vamal al imperiului.

La sfârșitul secolului III - începutul secolului IV castelului i-au fost realizate lucrări de consolidare. Se presupune funcționarea unui port fluvial, care a servit necesităților flotei militare și navelor comerciale. La mijlocul secolului V Almus a fost cucerit de huni. Castelul are forma de un pentagon neregulat cu suprafață de 4.1 ha. Zidul estic are lungime de 200 m și lă-

țime de 2 m, iar cel sudic are lungime de 230 m și lățime de 2.2 m, conectându-se în unghi drept cu cel estic. Zidul vestic are lungime de 180 m, iar cel nordic (subminat de râu și prăbușit în unele locuri) are lungime de 250 m, cu turnuri rotunde în colțuri.

Au fost studiați 90 de metri din zidul vestic de apărare, fiind descoperită doar o parte din poarta vestică a cetății. În Almus sunt descoperite și rămășițe de un apeduct ceramic și din plumb. Numeroasele artefacte descoperite din timpul Antichității și Evului Mediu sunt păstrate la Muzeul de istorie din Lom. Pe orașul antic Almus este situat orașul actual Lom.

Locație:
orașul Lom

Informație:
MI - Lom

ȘTIȚI CĂ ...

În inscripția latină din Almus (mijlocul secolului II), dedicată zeiței Nemesis, se menționează un beneficiarius consularis, care probabil a controlat stația de a lungul drumului.

Fragment din zidul roman de apărare al orașului antic Almus.

8. MUZEUL DE ISTORIE - LOM

3600 Lom, Str. „Eremita Balgarov“ nr.6
tel: +359 971 66069
muzei_lom@abv.bg

Program:
08:30-17:00

www.muzei.lom.bg

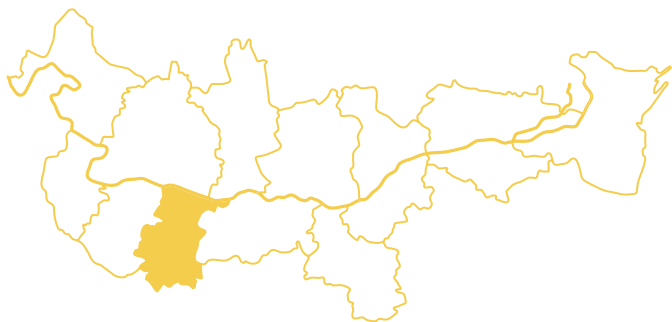

În secțiunea de „Arheologie“ sunt prezentate artefacte din Preistoria, Antichitatea și Evul Mediu. Monumentele cele mai reprezentative din Antichitate sunt descoperite în orașele - cetăți - Ratiaria și Almus. Multe dintre ele au o valoare artistică extraordinară. În această perioadă sunt date și monumentele epigrafice prezentate la lapidariul muzeului, care comunică date prețioase legate de trecutul antic al regiunii Lom.

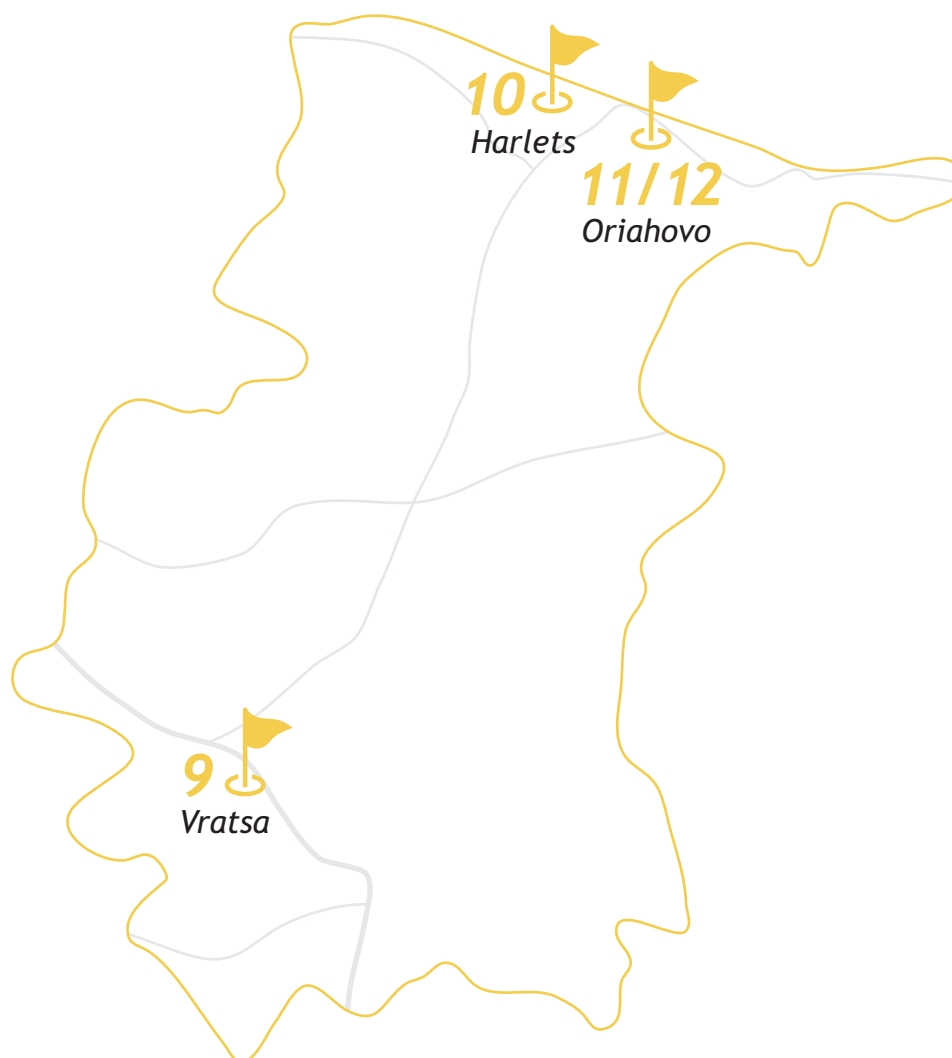

Districtul **Vratsa**

- 9/ Muzeul regional de istorie - Vratsa
- 10/ Cetatea antică „Augusta“, satul Harlets
- 11/ Cetatea „Kamaka“, orașul Oriahovo
- 12/ Muzeul de istorie - orașul Oriahovo

9. MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE - VRATSA

Orașul Vratsa, piața „Hristo Botev“ №2
tel: +359 92 62 44 51

Program:
09:00-17:00
/Luni-Vineri/

www.vratsamuseum.com

Expoziția „Arheologie“ prezintă artefacte din epoca romană și bizantină timpurie (secolele I-VI). Exponate remarcabile sunt: diploma romană din bronz; vas ceramic de cult; colecție de plastică din piatră; instrumente medicale din bronz și amuletă din os. În cadrul expoziției sunt prezentate: vase ceramice, instrumente agricole și meșteșugărești, arme, iar fotografiile accentuează obiectivele arheologice mai importante.

La Lapidariul este expus un mozaic cu patru culori din satul Galatin (municipiul Krivodol, județul Vratsa), detalii arhitecturale, arcuri funerare și monumente epigrafice din epoca romană, Antichitatea târzie și Evul Mediu bulgar.

Sus, diploma romană militară din bronz.

Dreapta, statuie din piatră a unui Comandant roman.

ȘTIAȚI CĂ ...

De obicei denumirile cetăților romane provin de la denumirea râurilor cele mai apropiate. Excepție face denumirea cetății Augusta (în latină „augustus“), care înseamnă „impunător, înălțat, sfânt“. Astfel este denumit și râul, care trece în apropierea cetății - Ogosta.

10.

CETATEA ANTICĂ „AUGUSTA“

Locație:
la 5 km în Nord-Vestul
satului Harlets

Informație:
MIR - Vratsa

Augusta este construită ca un castru militar fortificat la mijlocul secolului I, prima fortificare fiind realizată din lemn și pământ. Castelul beneficiază de o apărare naturală din Sud asigurată de râul Ogosta, iar din Est și Nord - de mlaștini. Accesul s-a realizat numai din partea vestică, unde este ridicat zidul cetății, consolidat cu un șanț. În secolele II-VI Augusta se dezvoltă ca un centru urban roman și bizantin timpuriu. Suprafața sa totală este de aproximativ 9 ha.

Cetatea are forma unui pentagon neregulat, alungit de la nord la sud. Zidul cetății este îngropat în pământ la o adâncime de până în 2.30 m, iar grosimea sa ajunge la până în 2.50 m. Zidurile cetății sunt realizate din pietre cioplite, lipite cu mor-

tar alb. Porțile cetății sunt trei - una din Vest, un din Nord și din Est. Sistemul de apărare este compus din turnuri ieșite în exterior. Necropola este situată în Vestul cetății.

Este descoperit și sistemul de fortificare al castrului roman timpuriu și așezării antice târzii. De la fortificația de piatră este studiat zidul vestic păstrat cu trei turnuri dreptunghiulare și poarta vestică. Este stabilit și locul porții nordice sever distruse. În spațiul interior sunt descoperite clădiri, situate în centrul aproximativ al castrului timpuriu.

În secolele III-IV orașul este restaurat periodic după atacurile goților. Ultima distrugere cauzată de avari în secolul VI marchează sfârșitul său.

11.

CETATEA „KAMAKA“

Cetatea este situată pe un deal înalt, la care se poate ajunge numai dinspre Sud-Est. Din Est și din Vest, cetatea este protejată de râpi adânci, iar din Nord este malul abrupt, care coboară la fluviul Dunărea. Lângă cetate trece drumul roman important de la Belgrad spre Constantinopol „Via Singiduno usque ad Constantinopolim per ripam Danubii“. Cetatea este

construită în secolul IX, fiind un punct de frontieră important - parte din sistemul de apărare de pe frontiera nordică a statului bulgar. Este distrusă definitiv în secolul XVI.

Sunt păstrate rămășițele părții Nord-Estice a zidului de fortificare cu o deschidere mică secretă în zid și în Sud - intrarea cetății.

Locație:

la 1,24 km în Nord-Vestul pe linie dreaptă, de la centrul orașului Oriahovo

12.

MUZEUL DE ISTORIE - ORIAHOVO

3300 Oriahovo, str. „Vasil Levski“ №13

tel: +359 9171 2467

museum_oriahovo@abv.bg

Program: 09:00-17:00

www.cchh-oriahovo.com

Expoziția permanentă „Arheologie“ prezintă o colecție interesantă de obiecte din antichitate. Unică prin natura sa este statuia „Păstorul bun“ și Crucea de piatră din secolul IV - modele excelente ale artei din epoca Creștină timpurie. Statuia „Păstorul bun“ participă la două expoziții internaționale, organizate la Roma (Italia) și Bruxelles (Belgia).

Sus, crucea de piatră din secolul IV.

Dreapta, statuia din marmură „Păstorul bun“ din satul Selanovtsi din secolul IV.

ȘTIAȚI CĂ ...

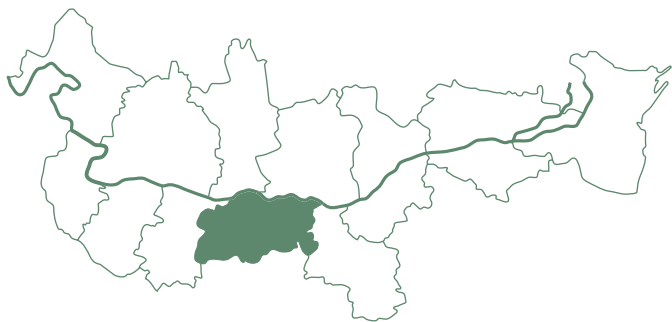
Lângă cetatea „Kamaka“ au trecut trupele militare de la cruciadele regilor maghiari Sigismund (1396) și Vladislav Jagello (1444).

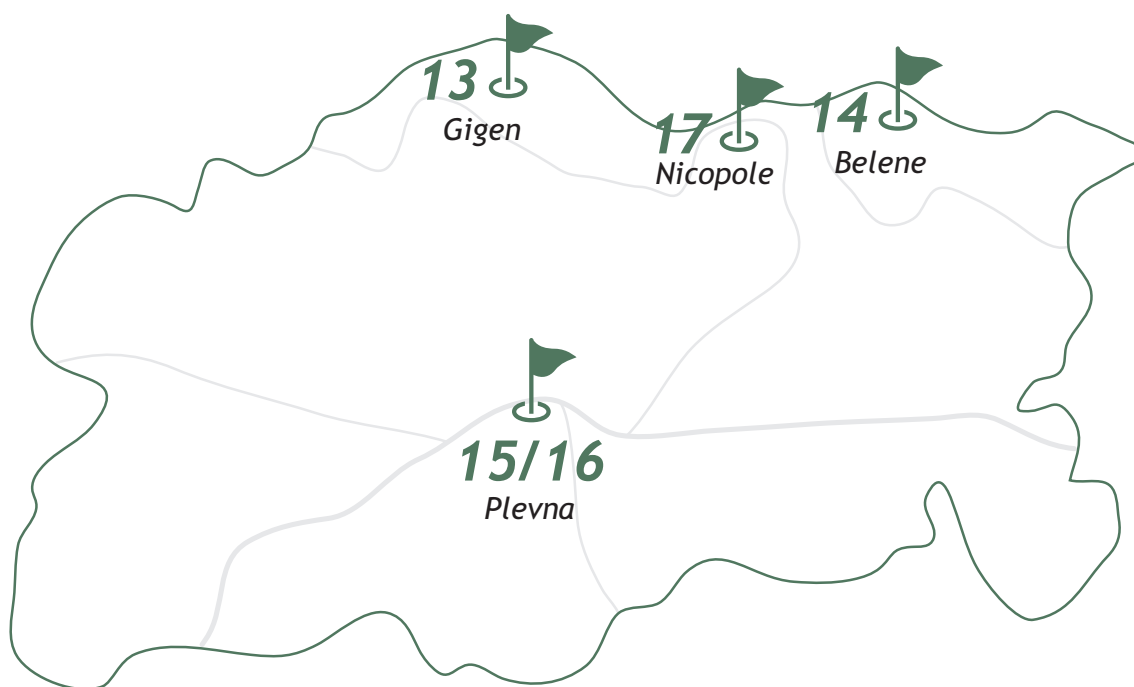

Panou din calcar (medalion) de la etajul doi al naosului central al Bazilicii cu marile sculpturi cariatide, care ilustrează un actor cu mască în mână. (MIR Plevna)

Districtul **Plevna**

- 13/ Orașul roman „Ulpis Escus“, satul Gigen
- 14/ Punct de oprire de-a lungul drumului antic și castelul „Dimum“, orașul Belene
- 15/ Cetatea antică „Storgozia“, orașul Plevna
- 16/ Muzeul regional de istorie - Plevna
- 17/ Cetatea „Nicopole“, orașul Nicopole

13.

ORAȘUL ROMAN „ULPIA ESCUS“

Orașul antic Colonia Ulpia Escus apare în perioada 106-109 pe rămășițele castrului legiunii a IV Scitică și legiunii a V-a Macedoniană, la începutul secolului I. Atunci se construiesc multe drumuri care deservesc necesitățile armatei, administrației și comerțului în Imperiu și în afara acestuia. Castrul militar obține statutul de colonie după victoria glorioasă a împăratului Marc Ulpius Traian (98-117) asupra dacilor.

Orașul roman devine o intersecție importantă, înregistrând o înflorire serioasă în secolele II-III, când este construită partea centrală a orașului. Se dezvoltă arhitectura monumentală civilă și religioasă.

Ulpia Escus este construită cu forma dreptunghiulară caracteristică orașelor romane, străzile fiind perpendiculare, direcționate Est-Vest și Nord-Sud. Străzile sunt acoperite cu dale de piatră, sub care sunt pozate conducte de alimentare cu apă și canale pentru apele reziduale. Suprafața totală a orașului este de 28 ha. În partea centrală a orașului este situat Complexul de forumuri (97x200 m), construit din pietre de calcar în „stil corintic“. În partea de Sud-Est a acestuia se află „Templul Furtunii“, construit aproximativ în anul 190.

În partea nordică a Forumului, în anul 125 este ridicat „Templul Triadei Capi-

toline, dedicat zeițărilor romane principale - Jupiter Optimus Maximus, Junona și Minerva. În apropiere se află clădirea magnifică a Bazilicii civile (97x24 m), construite în anul 135. În cadrul acestei clădiri are loc soluționarea litigiilor, guvernanta și schimburile comerciale din colonie. Orașul înregistrează înflorire și în secolul IV, în timpul domniei împăratului Constantin Cel Mare (306-337). Pe malul fluviului Dunărea este construit un mare pod de piatră și lemn între Ulpia Escus la satul Gigen și cetatea romană Sucidava (Corabia). În epoca creștină timpurie Escus este un centru episcopal.

În perioada de „Marea migrație a popoarelor“ (sec. IV-VI) Imperiul Roman se lovește de pericolul de invazii barbare din Nord. Atacurile acestora includ și Escus, care este cucerit de hunii lui Atila în anul 447 și distrus și incendiat de avari în anul 586. Viața în Escus există până la invaziile Imperiului Otoman în secolul XIV, pe rămășițele orașului antic existând ulterior o așezare medievală.

Ulpia Escus este o rezervație arheologică. Și acum aici se pot vedea rămășițe de străzi, temple, o mare bazilică civilă. Sunt descoperite și Complexul de forumuri, temple ale Triadei Capitoline (Jupiter, Junona, Minerva), o mare bazilică civilă, clădiri civile, băi, etc.

Locație:

satul Gigen, municipiul Gulyantsi, județul Plevna

Informație:

MIR - Plevna

Stânga, o mică fotografie, capitol roman - corintic din timpul lui Jupiter din forumul Ulpia Escus.

ȘTIATI CĂ ...

Drama „Aheeni“ a scriitorului-comediant celebru Menandru nu este păstrată pentru generațiile și este cunoscută numai datorita mozaicului multicolor descoperit la Ulpia Escus. În centrul mozaicului este ilustrată o scenă teatrală, la care participă trei actori cu mască și un bărbat fără mască. Pe fundalul alb deasupra figurilor se citește inscripția ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΑΧΑΙΟΙ, adică „Aheeni lui Menandru“.

14.

PUNCT DE OPRIRE DE-A LUNGUL DRUMULUI ANTIC ȘI CASTELUL „DIMUM“

Castelul datează din secolul I și de la o așezare nefortificată, treptat, se transformă în castru de frontieră fortificat. În apropierea sa sunt descoperite urme care atestă că acest loc a fost populat de triburi trace. Dimum este un punct foarte important, care o dată cu înființarea provinciei Moesia la începutul secolului I devine un punct vamal, prin care sunt importate mărfuri pentru castrul militar Novae, articole de lux provenite din teritoriile romane îndepărtate, iar grâul cultivat pe Câmpia Dunăreană fertilă este expedit spre restul lumii.

În secolele II-III, în castel a staționat o unitate militară de cavalerie (cuneus equitum Solensium). După dislocarea frontierei Imperiului Roman pe malul drept al fluviului Dunăre în anul 275, crește importanța rolului orașului Dimum, fiind

construite încă patru fortificații mai mici, cărora se datorează denumirea complexului întreg de fortificare - Cvintodimum. În epoca bizantină timpurie, Dimum este printre cele mai mari centre urbane de-a lungul Dunării, fiind cel mai nordic punct vamal al Imperiului.

În incinta orașului se descoperă urme ale migrației slavilor, avarilor, goților, de la viața populației locale în timpul primului și al doilea stat bulgar și de la perioada Otomană. Sunt păstrate și expuse părți ale zidului vestic, turnului vestic și o parte din zidul sudic și o clădire monumentală. Turnul vestic are formă dreptunghiulară, cu dimensiuni la interior: 9.8 m-11.7 m. Pereții săi au o grosime de 2.7 m, fiind căptușite cu pietre cioplite.

Dimum este declarat monument de importanță națională în anul 1968.

Locație:

orașul Belene, partea nordică a orașului, pe malul fluviului Dunăre

Informație:

MIR - Plevna

15.

CETATEA ANTICĂ „STORGOZIA”

Locație:
la 4 km în Sudul orașului Plevna

Informație:
MIR - Plevna

Așezarea antică Storgozia provine de la o stație de-a lungul drumului, situată pe drumul principal al Imperiului Roman „Via Traiana”, care conectează Escus și Filipopolis. Probabil că moștenește denumirea așezării trace, care a existat în acest loc. În Storgozia este localizată o diviziune a primei legiuni Italice, repartizată în Novae. Condițiile mai bune de exercitare a unei activități economice atrag populația din așezările mai mici din jurul stației. Atacurile tot mai dese ale triburilor gotice forțează populația stației să se mute în Sud, spre terenul cu condiții de fortificare naturală, la defileul râului Tuchenitsa, din care face parte parcul actual „Kailaka”.

La începutul secolului IV, o suprafață de 31 de cari este înconjurată cu un zid de apărare solid, cu lățime de 2.20 m, construit din piatră spartă lipită cu mortar alb, două porți și trei turnuri cu forme diferite.

Descoperirile arheologice din Storgozia și necropola sa mărturisesc faptul că orașul antic a existat până la sfârșitul secolului VI, când acesta a fost distrus de slavi și avari. În zilele de azi, în incinta cetății sunt descoperite și restaurate două clădiri publice monumentale - bazilică creștină târzie (cu lungime de 45.20 m și lățime de 22.20 m) și un depozit de cereale. Este păstrat și sistemul de fortificare.

16.

MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE - PLEVNA

5800 Plevna, str. „Stoian Zaimov” №3
tel: +359 64 823 502
plevenmuseum@dir.bg

Program:
09:30-18:00 (aprilie-octombrie)
09:00-17:30 (noiembrie-martie)

www.rim-pleven.com

Muzeul regional de istorie din Plevna păstrează una dintre cele mai bogate expoziții din Bulgaria. În sala „Anti-chitate“ sunt expuse monumente, descoperite în orașul roman Ulpia Escus (satul Gigen), la cetatea romană târzie și bizantină timpurie Storgozia lângă orașul Plevna: detalii arhitecturale, mozaicuri de pardoseală multicolore, sculptură și artă din bronz ale unor zeițăți din panteonul greco-roman, obiecte de uz gospodăresc, bijuterii din aur. La lapidariul muzeului sunt expuse descoperiri și monumente din piatră, descoperite la excavările realizate la orașul antic Ulpia Escus și la cetatea Storgozia.

*Stânga, fotografie mică,
Eros - geniul morții, Ulpia Escus,
satul Gigen.*

*Stânga, fotografie mare,
Statuia lui Apolon, marmură.
Copie romană a originalului
Praxitel (sec. IV în. Hr.). Colonia
Ulpia Escus, satul Gigen*

*Jos, vas de sticlă regăsit
la Ulpia Escus.*

Friză-bloc arhitrav între colțul de Nord-Vest al pieței și templul lui Junona, Ulpia Escus.

17. CETATEA "NICOPOLE"

orașul Nicopole

Informație: MIR - Plevna

Rămășițele de ziduri se află pe un deal înalt cu pante abrupte, situat în partea de Nord-Vest a orașului. Intrarea cetății a fost asigurată prin poartă vestică.

Probabil în epoca romană aici a existat o cetate. Urme de ziduri antice sunt descoperite la realizarea lucrărilor de reconstrucții a așa denumitei Kale - cetate din timpul domniei Otomane.

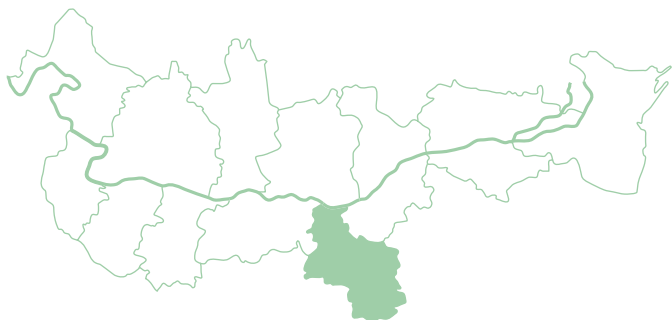
În împrejurimile orașului Nicopole la mijlocul secolului I a staționat o divizie de cavalerie auxiliară - ala Scubulorum. Un monument epigrafic interesant din perioada antică este „Fântâna lui Elia“. În multe locuri se pot descoperi fragmente din obiecte ceramice romane datate din secolul II. Cetatea Nicopole și portul bine fortificat sunt de importanță strategică în timpul Evului Mediu și în timpul domniei Imperului Otoman. În zilele de azi sunt păstrate zidurile cetății și așa denumită „Poarta lui Șișman“.

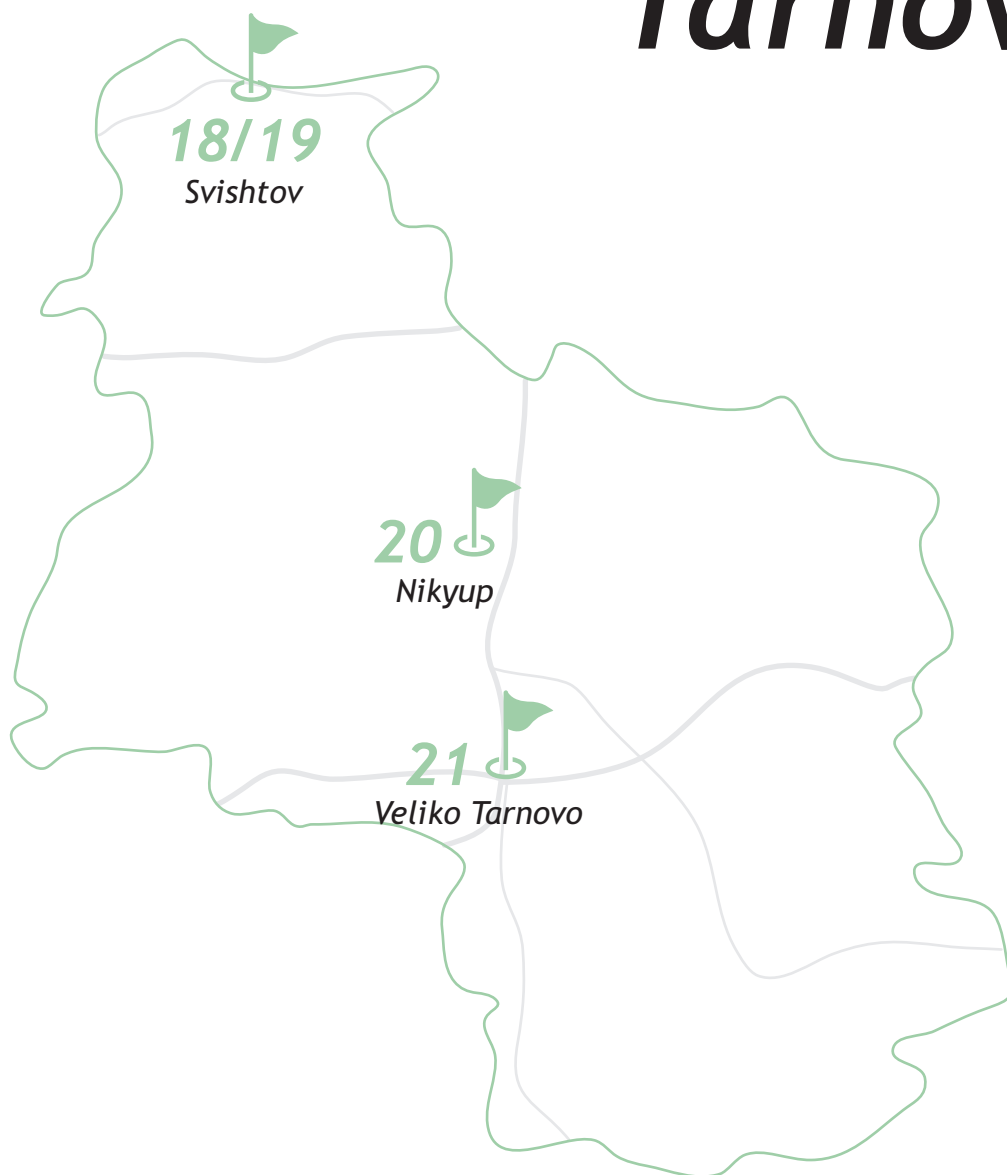

Districtul **Veliko Tarnovo**

18/ Orașul antic „Novae“, orașul Svishtov
19/ Muzeul de istorie, orașul Svishtov
20/ Orașul roman „Nicopolis ad Istrum“, satul Nikyup
21/ Muzeul regional de istorie, orașul Veliko Tarnovo

18.

ORAȘUL ANTIC „NOVAE”

„Novae“ este castrul legionar roman cel mai bine cercetat și păstrat din provinciile de Nord-Est ale Imperiului. Acesta apare ca o așezare a Legiunii VIII Augusta, în jurul anului 45 după Hr. Un sfert de secol după aceea, în castru este alocată întâia legiune Italică. Trupa de elită a fost compusă din recruți, fiecare dintre ei era fost „înalt câte 6 pași romani (1 pas roman = 29,6 cm)”.

Inițial fortificația are suprafața de aproximativ 17.7 ha, mai târziu fiind extinsă în Sud cu încă 10 ha. Castrul are o formă dreptunghiulară cu dimensiuni de 485 m - 365 m și este ridicat imediată apropiere a malului înalt al fluviului Dunărea. Pe fiecare zid există câte o poartă, cea nordică conducând la un port. În spatele zidurilor cetății se află conducerea legiunii, spital militar, locuințe de ofițeri, baia legiunii, barăcile soldaților, locuința conducătorului legiunii și barăci pentru trupele auxiliare. Așezarea civilă este amplasată în afara zidurilor fortificate.

„Novae“ este un centru important al sistemului roman de apărare. Castrul este vizitat și de împărații romani Traian (98-117), Adrian (117-138) și Caracalla (211-217). În timpul împăratului Constantin cel Mare (306-337) au loc modificări de amenajare a teritoriului și arhitecturale. Imaginea urbană este formată de clădiri noi, biserici, ateliere de meșteșugari. În secolele V-VI Novae este sediu episcopal. Orașul este menționat ultima dată la începutul secolului VII.

Dintre cele mai impresionante clădiri descoperite în incinta castrului este Principia

(sediul central al legiunii), construită în secolul I. Aceasta este expusă modern, clădirile parțial restaurate reprezentând un decor natural al unor manifestări de reconstituite.

Valetudinariumul (spitalul militar) se află în partea frontală a castrului și este învecinat în Nord cu strada interioară (Via Sagularis), care înconjoară castrul întreg. Spitalul este compus din încăperi conectate (camere de spital, spațiu sanitar, etc.), separate printr-un coridor larg. În mijloc există o curte, înconjurată de o colonadă, în care este descoperit un sanctuar, dedicat zeilor sănătății Asclepius și Hygia. Construirea și funcționarea spitalului este din secolul întâi până la mijlocul secolului II.

Trecerea de la locuințele ofițerilor de rang înalt din legiune este studiată în partea frontală vestică a castrului.

Este descoperită o clădire mare de piatră de tip „vila urbană“, care datează de la începutul secolului II, cu o suprafață de aproximativ 1600 m.p.

În incinta sa sunt regăsite dintre cele mai timpurii descoperiri din Novae - monede, vase importate din sticlă și ceramică, obiecte din bronz.

Baia legiunii (Thermae legionis) ocupă aproape un cartier întreg. Are o expunere spre vest, conform obiceiului roman, conform căruia baia se face după amiază. În diferite părți sunt descoperite cuptoare, în care este încălzită apa în cazane de cupru și este alimentat aerul fierbinte pentru încălzire prin pardoseală și pereți.

Locație:

la 4 km de orașul Svishtov în direcția orașului Ruse

Program:

09:30-18:00

/fără zi de odihnă/

ȘTIAȚI CĂ ...

Cea mai mare bazilică creștină timpurie de-a lungul Dunării de Mijloc și de Jos este descoperită la „Novae”, cu lungime de 41 m. Aceasta face parte din complex episcopal (reședință, baie, bazilică mică și mare, adăpost pentru enoriași), construită pe locul marilor băi de legiune.

19.

MUZEUL DE ISTORIE - SVISHTOV

Expoziție arheologică Orașul Svishtov
str. „D. Shishmanov” №10
tel: +359 631 60467
novae@abv.bg

Program:

08:30-17:00 /Luni-Vineri/
Sâmbătă și Duminică - la comandă

www.istoricheskimuzei-svishtov.com

Expoziția arheologică este dedicată numai castrului roman militar și orașului bizantin timpuriu Novae. Amenajată după principiul de subiect și cronologie, aceasta permite formarea unei imagini despre sfera expansiunii romane și despre unificarea traiului și culturii din diferitele provincii ale imperiului. Într-o sală este acordată atenție specială colecțiilor bogate ale muzeului de ace de păr și de cusut, bijuterii din oase și din bronz, figuri mici din bronz și monede.

FESTIVALUL PATRIMONIULUI ANTIC „VULTURUL DUNĂRII“

Locul manifestării:

Orașul antic roman „Novae”, amfiteatrul cetății „Kaleto”, Muzeul de istorie - Svishtov, străzile orașului Svishtov

Perioada desfășurării:

Luna iunie a fiecărui an

Organizatorii:

Municipiul Svishtov, Muzeul de istorie - Svishtov și Consiliul de Turism - Svishtov

www.eagleonthedanube.org

Festivalul reproduce istoria antică de pe ținuturile bulgare de-a lungul fluviului Dunăre - trai, cultură și confruntări militare între Roma și triburile și popoarele, care au locuit pe teritorii vaste (traci, daci, goți).

La festival participă persoane care reconstituie evenimente istorice din Bulgaria, România, Italia, Germania, Polonia și alte țări. În programul festivalului sunt incluse conferințe științifice, concursuri.

Festivalul a fost organizat de pentru prima dată în anul 2008, la inițiativa grupelor de reproducere istorice „Prima legiune Italică” și „I Cohors Thrachum CR” lângă Consiliul de turism - Svishtov.

20.

ORAȘUL ROMAN „NICOPOLIS AD ISTRUM“

Orașul victoriei la Dunăre (Nicopolis ad Istrum) este fondat de către împăratul roman Mark Ulpii Traian în onoarea victoriei sale asupra dacilor (101-106). Așezarea este construită pe dealul stâng, nu atât de înalt al râului Rositsa.

Fondarea orașului Nicopolis ad Istrum este sculptată pe Columna lui Traian, situată în piața „San Marco” din Roma. Nicopolis ad Istrum este orașul traversat de cele mai multe artere rutiere în antichitate. Periferia așezării este traversată de două drumuri importante ale imperiului - drumul de la Odesos (Varna) până la provinciile vestice romane și drumul de la Novae (Svishtov) până la Bizanțion (Istanbul). Orașul este construit după așa denumitul „sistem ortogonal”, după care străzile principale sunt direcționate Nord-Sud și Vest-est, restul străzilor fiind paralele acestora, intersectându-se în unghi drept. Toate străzile sunt pavate cu dale mari din calcar dolomitic, delimitate prin borduri. Sub pavaj este construită canalizarea, care colectează și elimină apele reziduale printr-un canal principal.

În jurul pieței centrale (agora), realizate după model din Mala Asia, sunt regăsite rămășițele unei canonade, unui teatru mic, clădiri publice și magazine. Există și o baie publică, sunt descoperite rămășițele încălzirii prin pardoseală în unele clădiri. Inițial orașul nu a avut ziduri de fortificare, ele fiind ridicate la sfârșitul secolului

II, cu înălțime de până în 8 m, după un atac devastator al triburilor barbare. Relativ bine sunt păstrate poarta de Nord și de Sud, construite din pietre bine prelucrate și cadrante cu turnuri de flancare construite, cu înălțime de până în 12 m. Poarta principală, denumită ”Poarta Romană” este situată în Vest - în direcția capitalei imperiului Roma.

Orașul este alimentat cu apă cu ajutorul unor conducte de apă (apeducte), dintre care cea mai lungă are lungimea de 27 m. Nicopolis ad Istrum este un oraș puternic d.p.d.v. economic, cu o viață culturală bogată. Dovada pentru activitatea comercială intensivă sunt monedele descoperite, tăiate la monetăria orășeană, care lansează în circulație peste 1100 diferite tipuri de monede.

Sunt dezvoltate prelucrarea pietrei, spălarea păturilor, activitatea veterinară, manufacturarea vaselor, etc. Unii locuitori se ocupă de cântat coral profesional. Din cauza originii etnice eterogene a locuitorilor sunt respectate multe culte. Necropola orașului este situată în ambele părți ale drumului spre Novae în n Vest. Din necropola sunt păstrate 121 movile. Se presupune că orașul antic a fost distrus la începutul secolului VII, la un atac al avarilor.

Ne-am putea forma o bună imagine despre aspectul unui oraș roman de la rămășițele la Nicopolis ad Istrum.

Locație:

satul Nikyup, municipiul Veliko Tarnovo

Program:

09:00-18:00

(aprilie-octombrie)

Din noiembrie până martie-la comandă.

Informație:

MIR - V. Tarnovo

Stânga, o stradă principală din orașul Nicopolis ad Istrum.

Dreapta, orașul antic, vedere de sus.

ȘTIAȚI CĂ ...

Există date certe referitoare la faptul că doi împărați - Septimius Severus și fiul său Caracalla au vizitat de mai multe ori orașul. Foarte probabil acesta este vizitat și de împărații Traian și Hadrian.

ȘTIĂȚI CĂ ...

La Nicopolis ad Istrum este descoperită Clădirea Termoperipatos, prin după natura sa pentru lumea romană, care reprezintă un spațiu acoperit încălzit destinat plimbărilor și conversațiile cetățenilor. Clădirea are o suprafață construită de 1952 m², cu patru intrări, formate din scări, coloane, capitele, frieze architrave, fronton decorat cu scut și sulite. De a lungul ambelor laturi lungi au existat 13 magazine cu intrări din partea străzilor. Aceasta reprezintă variantă antică a mall-ului contemporan

21. MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE - VELIKO TARNOVO

5000 orașul Veliko Tarnovo, str. „Ivanka Boteva“ №2
tel: +359 62 682 511; +359 885 144 304
rimvt@abv.bg

Program:

09:00-18:00 (aprilie-octombrie)

09:30-17:30 (noiembrie-martie)

www.museumvt.com

La muzeul de arheologie sunt prezentate marile centre urbane militare, administrative și economice, care au existat în epoca antică. Expoziția ilustrează istoria și locul acestora în patrimoniul nostru cultural - istoric.

Cu ajutorul unor dovezi originale și fotografii, sunt prezentate diferite aspecte ale culturii materiale ale orașului roman Nicopolis ad Istrum, castrului militar Novae, centrelor de manufacturare a unor obiecte ceramice de artă, de uz gospodăresc și de construcții la Pavlikeni, Butovo, Hotnitsa, Byala cherkva, piețele Peritenzium și Discodurater, orașul bizantin timpuriu situat pe dealurile Tsarevets și Momina krepost.

Printre monumentele expuse, cele mai impresionante sunt: colecția de vase și matrice ceramice din secolul II-IV; plăci votive cu ilustrări de zeiță greci antici, trase și romane; figuri din bronz; geme și camee manufacturate din pietre prețioase și semi-prețioase; bijuterii și altele.

FESTIVAL ANTIC ROMAN INTERNAȚIONAL „NIKE - JOCUL ȘI VICTORIA”

Locul manifestării:

Rezervația arheologică
„Nicopolis ad Istrum“

Perioada de desfășurare:

La mijlocul lunii august, în fiecare an

Organizatori:

Municipiul Veliko Tarnovo, primăria
satului Nikyup și Muzeul regional de
istorie - Veliko Tarnovo

Festivalul este organizat prima dată în anul 2016. În programul festivalului sunt incluse reproduceri de ritualuri romane, moda antică, piață de sclavi, jocuri între gladiatori, demonstrări ale armelor romane și barbare și ale luptelor din perioada războaielor romane-dacice și romane-gotice.

Piața tradițională de meșteșuguri include: bucătărie romană, demonstrări de bijuterii și ornamente, tăiere de monede și manufacturare vase ceramice. Participă grupuri din România, Ungaria, Bulgaria, reenactori și meșteșugari din Bulgaria în-
treagă, spectatori.

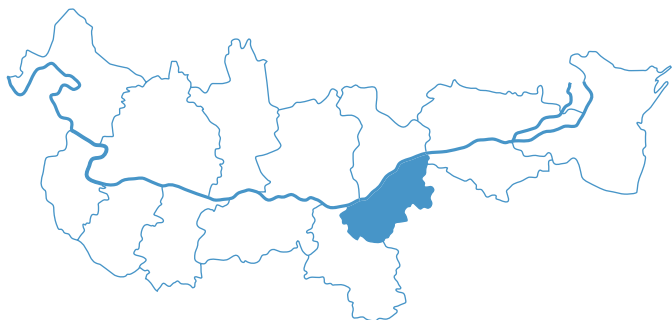

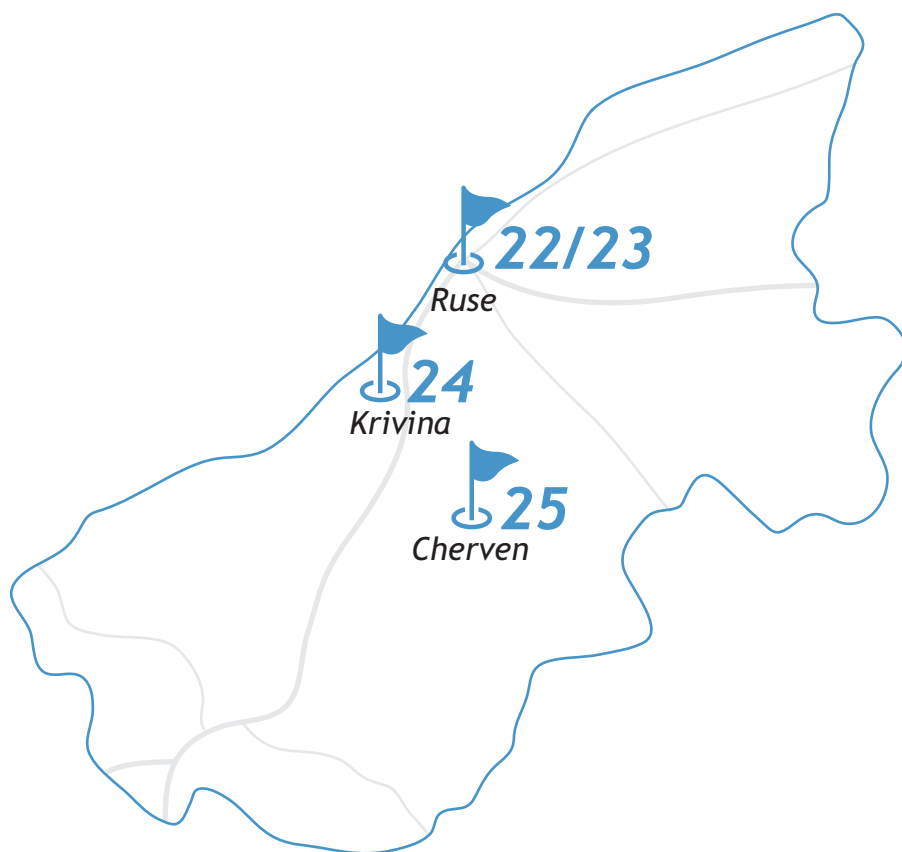

Districutul **Ruse**

- 22/ Cetatea antică „Sexaginta prista“, orașul Ruse
- 23/ Muzeul regional de istorie - Ruse
- 24/ Așezarea antică și medievală „Yatrus“, satul Krivina
- 25/ Cetatea „Cherven“, satul Cherven

22.

CETATEA ANTICĂ „SEXAGINTA PRISTA“

Sexaginta Prista este situată în partea de Nord-Vest a orașului Ruse, pe un deal de pe malul fluviului Dunărea. Primul castru roman militar (de la sfârșitul secolului I până la sfârșitul secolului III) probabil este situat la vărsarea râului Rusenski Lom. Cetatea Sexaginta Prista ocupă o suprafață de 4-5 ha. Ruinele regăsite pe deal (sec. II-III) ale unor clădiri civile, probabil o așezare din jurul castrului, stabilite și ca un centru de cult.

Una dintre ele este templul lui Apollo, construit în ultima pătrime a secolului II (în timpul domniei lui Commodus, sau mai probabil la începutul dinastiei Severilor). Prezintă un interes planul templului descoperit. Acesta este orientat în direcția Nord-Est - Sud-Est și seamănă cu un templu creștin. În incinta sa sunt descoperite patru plăci votive întregi și fragmente ale acestora de la Călărețul trac și Apolon, obiecte ceramice, monede, altar de sacrificiu lui Apolon cu inscripții și alte descoperiri.

Funcțiile clădirii sunt sistate la sfârșitul secolului III, peste care în secolul IV, în timpul împăratului Constantin cel Mare, este construită o clădire de importanță majoră din castrul roman militar - Prin-

cipia (conducerea trupelor militare din Sexaginta Prista). Clădirea are o formă dreptunghiulară, fiind orientată cu laturile sale lungi în direcția Nord-Vest - Sud-Est. Aceasta este construită din pietre neprelucrate, lipite cu mortar, cu dimensiuni 28.50x16.50 m. Funcțiile sale de Principia sunt sistate la tulburările cauzate de goții la sfârșitul secolului IV. Apoi, ca și teritoriul castrului militar, aceasta este populată în antichitatea târzie (sec. V-VI) și în timpul Primului stat bulgar (sec. X-XI).

Cetatea Sexaginta Prista este amenajată ca un muzeu în aer liber, în care sunt conservate și expuse aproximativ 50 m din zidul de apărare de Nord-Vest și turnul, șase clădiri, templul lui Apolon și Principia. În partea de expunere este inclus și un buncăr german din cel de al Doilea război mondial, în care, cu ajutorul unor materiale votive, este prezentată viața religioasă din provincia Moesia Inferioară în secolul I-III. Muzeul dispune de o sală de expoziții, în care în momentul de față sunt expuse modele 3D scalate din hârtie ale unor obiective arheologice situate în Limesul Dunărean și replici ale celor mai reprezentative descoperiri regăsite aici.

Locație:

orașul Ruse,
str. „Tsar Kaloian“ nr. 2
și str. „Odrin“ nr. 2
tel: +359 82 280 004

Program:

09:00-17:30
(fără zi de odihnă)

Informație:

MIR - Ruse

ȘTIAȚI CĂ ...

În mod tradițional, denumirea cetății se traduce prin „Portul celor 60 de nave”. O teorie a arheologilor afirmă că castelul primește denumirea sa după finalizarea cu succes a războaielor dacice de către împăratul Domitian (85-89). Atunci peste fluviul Dunărea, la gura râului Rusenski Lom, este transferată o legiune romană, alcătuită din aproximativ 6000 de persoane. Pentru această acțiune au fost necesare exact 60 de nave de tipul „pristis”. În onoarea victoriei asupra dacilor, castelul primește noua sa denumire.

FESTIVALUL ANTIC - PIAȚA ROMANĂ, ORAȘUL RUSE

Locul manifestării: Cetatea romană
„Sexaginta Prista”, str. „Tsar Kaloian”
nr. 2 și str. „Odrin” nr. 2

Perioada de desfășurare:

Luna septembrie, în fiecare an

Intrare: cu bilete

Festivalul este organizat de primă dată în anul 2012. În program sunt incluse reproduceri ale unor ritualuri romane, moda antică, piața de sclavi, jocuri între gladiatori, realizare ale manufacturii armelor romane și barbare și ale luptelor din perioada războaielor romane-dacice și romane-gotice.

Piața tradițională include: bucătărie romană, demonstrări de bijuterii și ornamente, tăiere de monede și manufacturare vase ceramice. Participă actori și meșteșugari din teritoriul întreg al Bulgariei, spectătorii făcând parte din spectacol.

23.

MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE - RUSE

Orașul Ruse, pt. „Alexandar Batenberg“ №3
tel: +359 82 830 996
rimvt@abv.bg; pr@museumruse.com; pr.museumruse@gmail.com

Program:
09:00-18:00 / fără o zi de odihnă/

www.museumruse.com

La muzeul regional de istorie - Ruse este păstrat un patrimoniu antic bogat. Expoziția arheologică permanentă este amenajată în cinci săli. Perioada romană este reprezentată prin modele de statui mici, plăci votive, obiecte din viața de zi cu zi a populației romane și barbare din provincia Moesia Inferioară/A două. Exponatele dezvăluie culturi păgâne și viața primilor creștini. Este expus armament, printre care și o chivară din fier de cavalerie din perioada romană târzie, singura de acest gen regăsită la noi, comoara de aur din Malak Preslavets, bijuterii și vase din sticlă, regăsite la necropolele cetăților Sexaginta Prista și Tegra (la orașul Marten), numeroase monede de aur și de argint rare și altele.

Placă de piatră cu inscripție latină „Sexaginta Prista“, (MIR - Ruse).

Capul împăratului roman Caracalla, (MIR - Ruse).

24.

AȘEZAREA ANTICĂ ȘI MEDIEVALĂ „YATRUS”

Castelul roman și bizantin timpuriu Yatrus este cercetat la gura râului Yantra, în apropierea satului actual Krivina. Acesta este castrul militar roman târziu cel mai bine studiat de pe teritoriul actual al Bulgariei. În perioada 270-275, sub presiunea triburilor barbare din Nord și Nord-Est, romanii sunt forțați a părăsi provincia Dacia, situată în Nordul fluviului Dunăre. Astfel cursul inferior al fluviului devine din nou frontiera imperiului.

Pentru apărarea eficientă este organizată construirea pe scară largă a unor cetăți. În această perioadă, pe malul drept al râului Yantra, la gura râului, este construit un castru militar - castel, denumit după denumirea antică a râului - Yatrus.

Yatrus ocupă o suprafață de aproximativ 3

ha. Locul beneficiază de o apărare naturală, fiind protejat de pante abrupte din Nord și din Nord-Est. Cetatea urmărește conturul dealului, ceea ce determină forma sa neregulată. Lățimea zidului de cetate în diferitele sectoare variază între 3-3.50 m, iar înălțimea estimată a acestora este de 10 m. În exteriorul zidului sunt amplasate 10 turnuri masive cu formă de U, foarte mult ieșite în exterior. Două dintre ele asigură apărarea singurei porți a castelului. Așezarea funcționează împreună cu stația situată de-a lungul drumului în perioada secolelor II-III. Yatrus există până secolul VII, când este distrus de slavi, avari și proto bulgari. Pe rămășițele sale în perioada sec. VIII-XIII există o așezare bulgară veche.

Locație:

în Vestul satului Krivina, municipiul Tsenovo

ȘTIAȚI CĂ ...

Nucleul sistemului de apărare al Yatrus este un mare turn dreptunghiular, care după dimensiunile sale impresionante (30.50 x 15.30 m) este fără analog în rândul monumentelor construcțiilor militare romane pe pământurile bulgare actuale.

25. CETATEA „CHERVEN”

Locație:
în Nordul satului Cherven,
la 30 km de orașul Ruse

Program:
09:00-18:00
Din martie până
în noiembrie.
Din decembrie până în
februarie -cu rezervare.

Informație:
MIR - Ruse

Cetatea antică Cherven probabil este construită în secolul VI pe un platou stâncos înalt, în meandrul râului Cherni Lom. Sistemul de fortificare al cetății bizantine timpurie are un plan neregulat. Suprafața sa este de aproximativ 2.4 ha. Zidurile de apărare sunt construite numai de la Est la Vest, întrucât stâncile verticale cu înălțime de până în 100 de metri din Nord și din Sud practic sunt un obstacol de nedepășit.

Cetatea înregistrează înflorire în secolul XIV. Citadela bulgară medievală include un oraș interior, situat pe un platou stâncos înalt și un oraș exterior, ocupând poalele sale. Are un sistem de fortificare complex, construit în etape, construcție excesivă și o rețea stradală ramificată.

Aceasta se afirmă ca un centru economic cu următoarele meșteșuguri dezvoltate: extragerea fierului, construcții și prelucrarea lemnului, meșteșuguri de uz gospodăresc și de artă.

Cherven este dintre cele mai însemnate centre militare-administrative, biseri-cești-culturale și economice ale Celui de al Doilea regat bulgar (sec. XII-XIV). Importanța orașului crește după anul 1235, când acesta devine sediul Mitropoliei bulgare medievale din Cherven.

Sunt descoperite: un mare castel feudal, ziduri de apărare, treceri subterane de alimentare cu apă, clădiri publice administrative, 16 biserici, rețea stradală, clădiri rezidențiale și ateliere. Este complet păstrat turnul castelului de trei etaje.

ȘTIAȚI CĂ ....

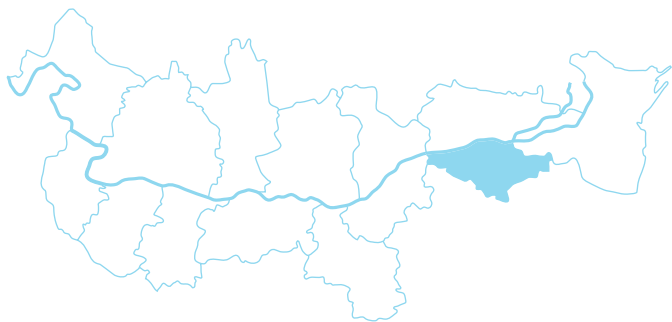
În Cherven se regăsește un turn, care este dintre puținele turnuri de castel medieval păstrate în volum complet. După modelul acestuia este construit turnul lui Baldiun la restaurarea cetății Tsarevets din Veliko Tarnovo.

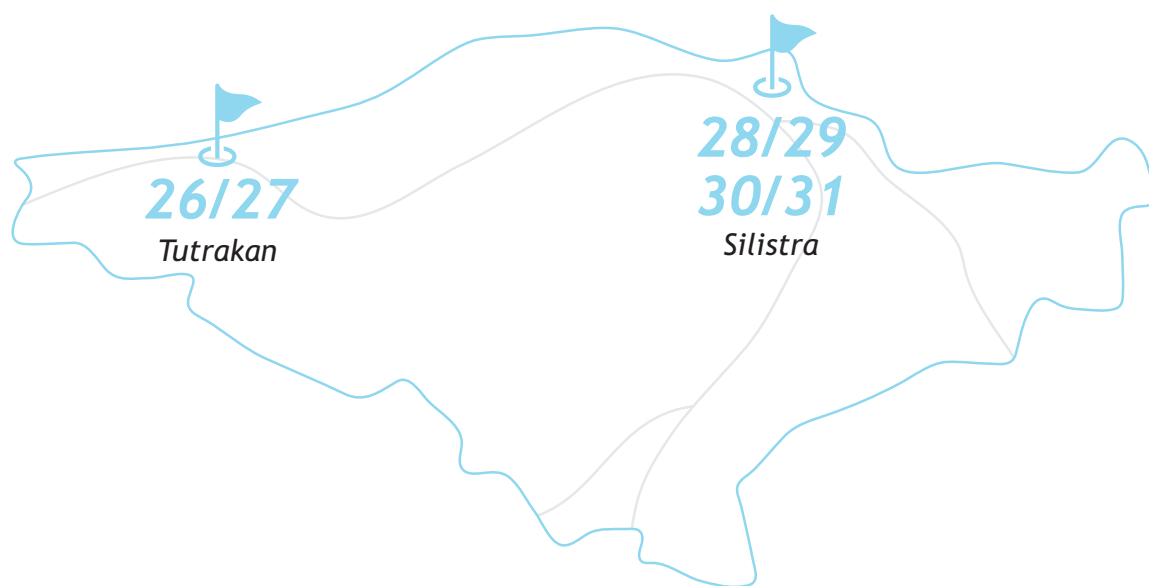

Figură de vultur din piatră.
(Muzeul de istorie Tutrakan)

Districtul **Silistra**

- 26/ Orașul antic „Transmariska“, orașul Tutrakan**
- 27/ Muzeul de istorie - Tutrakan**
- 28/ Orașul antic „Durostorum“, orașul Silistra**
- 29/ Muzeul regional de istorie - Silistra**
- 30/ Mormânt roman, orașul Silistra**
- 31/ Vila romană, orașul Silistra**

26.

ORAȘUL ANTIC „TRANSMARISKA“

Timp de șase secole (sec. I-VI) așezarea antică și cetate Transmariska, situată pe teritoriul orașului actual Tutrakan, joacă un rol important pentru apărarea și funcționarea limesului roman și bizantin timpuriu. Transmariska apare la sfârșitul primei jumătăți a secolului I. O dată cu alocarea primei cohorte Trace-Siriene la începutul secolului II, Transmariska devine o unitate din cadrul apărării romane a Dunării de Jos. În secolele II-III Transmariska își păstrează caracterul de castru cu o unitate militară de mărime moderată și așezare civilă, care beneficiază de posibilitățile de transport oferite de râul, de drumul antic de a lungul limesului și de condițiile economice favorabile ale regiunii. Sfârșitul secolului III pune bazele unei dezvoltări noi a sistemului de apărare și a rolului orașului Transmariska la apărarea limesului. Orașul face parte dintr-un mare program de construcții pentru stabilizarea puterii de apărare de a lungul frontierei romane.

Împăratul Diocletian vizitează personal Transmariska în anul 294, pentru vizita sa este ilustrată într-o inscripție, în care este denumită „prezidiu“. Castelul este dintre cele patru cele mai mari centre milita-

re de a lungul Limesului Dunării de Jos. Aici locuiește prefectul celei de a doua diviziuni a legiunii XI lui Claudius. Sub comanda lui sunt 5 cohorte ale legiunii. Cu ele acesta controlează malul fluviului de la Riahovo până la Dolno Riahovo. Mai târziu, în secolele V și VI, Transmariska devine un centru episcopal. Orașul este atacat și distrus continuu de goți și huni. Așezarea antică este distrusă la începutul secolului VII, ca urmare a invaziilor barbare.

Cetatea romană și bizantină, situată sub orașul contemporan, are suprafața de 65 de decari. În partea nordică a cetății este descoperit zidul de apărare cu două turnuri pătrate pavate cu plăci de piatră la nivelul inferior și cu ceramică la un nivel superior.

Zidul are o poarta la mijlocul său, între turnuri și ușă la turnul estic. Zidul sudic de apărare al Transmariska cu două turnuri de luptă - unul în formă de potcoavă, iar celălalt în formă de evantai, reprezintă un monument important arheologic al culturii și un obiectiv turistic interesant. Castelul antic „Transmariska“ este declarat monument al culturii de importanță națională în anul 1968.

Locație:
orașul Tutrakan

ȘTIȚI CĂ ....

Cetatea antică, antică târzie, medievală și otomană și stație romană de a lungul drumului se află sub orașul actual Tutrakan.

FESTIVALUL „DUNĂREA DE FOC“

Locul manifestării: Parcul riveran lângă malul Dunării, orașul Tutrakan

Perioada desfășurării: La sfârșitul lunii iulie, în fiecare an

Organizatorii: Municipiul Tutrakan

Fiind unul dintre cele mai mari manifestări de vară de pe teritoriul bulgar de-a lungul fluviului Dunărea, festivalul „Dunărea de foc“ punctul culminant al săptămânii dedicate fluviului, în timpul căreia au loc diferite foarte diverse manifestări culturale și sportive.

În ultima zi a festivalului are loc „Sărbătoarea fluviului” tradițională, care include competiții cu bărci de pescuit, înot peste Dunăre, animări pentru copii, băut bragă, expoziții în aer liber, competiție culinară pentru cea mai gustoasă ciorbă de pește, spectacole ale școlilor locale de dansuri și muzică. Sunt organizate conducere scutere, zboruri cu parapanta, curse cu turistic între Tutrakan și Oltenița, operă în aer liber. Seara cheiul devine scena unor concerte rock, iar după căderea nopții, pe fluviul însuși are loc spectacolul de lumină și foc „Dunărea de foc“, care iluminează fluviul.

27. MUZEUL DE ISTORIE - TUTRAKAN

7600 Tutrakan, piața „Suvorov“ nr. 1
tel: +359 866 61235; +359 866 61345
tutrakanmuseum@abv.bg

Program:

08:00-17:00 (aprilie-octombrie)
09:00-18:00 (noiembrie-martie)

www.museumtutrakan.com

La expoziția arheologică sunt prezentate descoperiri din sec. V în. Hr., obiecte ceramice trace, exponate de la cetatea antică Transmariska. La Lapidariul sunt expuse stelă funerară romană din secolul II și descoperiri arheologice.

28.

ORAȘUL ANTIC „DUROSTORUM”

Prima dovadă scrisă cu privire la existența orașului este prezentată de ordinul împăratului Traian din anul 106 pentru mutarea legiunii XI lui Cladius din Panonia la Durostorum. Aceasta atestă faptul că orașul deja a existat ca o cetate solidă. Aproape trei secole această legiune este o forță izbitoare împotriva popoarelor barbare venite din Nord.

Durostorum devine un oraș cu gestionare autonomă, municipiu în anul 169, în timpul împăratului Mark Aurelius. În secolul II orașul înregistrează înflorirea sa, ca un centru administrativ și economic, un punct vamal important. Sunt construite clădiri publice mari și frumoase, temple, basilici, băi și locuințe private, statui din marmură și basorelieful pe piețe, sunt construite conducte de apă. În anul B 238 carpii cuceresc orașul, îl jefuiesc și iau locuitorii săi în sclavie. Durostorum este ruinat de primă dată.

La sfârșitul secolului III - începutul secolului IV este construit un castel, care împreună cu castrul de legionari existent, reprezintă a doua centură de apărare. Probabil, la mijlocul secolului V, în timpul invaziilor hunilor, cetatea este distrusă și la începutul secolului VI este construită o nouă cetate, căror margini coincid cu cele ale cetății vechi. Aceasta are un plan poligonal.

Aproximativ în anul 590 aici se stabilesc slavii (severii). Ei dau o nouă denumire orașului - Drastar. Orașul este bogat și prosper. Pe drumurile din Nord și din Vest sosesc caravane, iar pe fluviu - nave încărcate cu blană, miere, ceară, sare din Carpați și animale din Valahia, pentru a fi expediate spre Pliska și Constantinopol. În zidurile de apărare sunt descoperite 4 turnuri solide triunghiulare și 4 turnuri pentagonale, fiecare la 12 m unul de altul. Fundațiile zidului, cu adâncime de 3 m și lățime de 3.80-3.90 m, sunt construite din pietre sparte mici și mijlocii semi-prelucrate, aranjate în rânduri orizontale regulate. Liantul este var, nisip de râu și ceramică de construcții zdrobită. Numai la zidul de apărare nordic, construcția este în întregime din piatră și nu există nici un turn.

Pe zidul de sud este descoperită și poarta timpurie din secolul VI, flancată de două turnuri în formă de migdale. Construcția este foarte solidă, datorită căreia castelul a rezistat și este folosit până la începutul secolului XIX, când este distrus în timpul războiului Ruso-Turc.

Orașul joacă un rol important în secolele ulterioare. Ca un sediu episcopal veche, acesta este recunoscut ca primul în rândul orașelor episcopale din Bulgaria. În secolul XII orașul devine centru de mitropolie.

Locație:
orașul Silistra

Sus, Biserica episcopală și patriarhală regală și palatul episcopal.

Dreapta, Orașul antic Durostorum.

ȘTIAȚI CĂ ...

Cetatea, construită la începutul secolului VI este dintre cele mai puternice facilități militare de apărare, fără comparație în domeniul fortificării antice târzii sau bizantine timpurii.

29. MORMÂNT ROMAN

orașul Silistra, str. „Septembrie 7“
și „Boyka Voivoda”
tel: +359 868 22 154; +359 868 822 075

Program:
la cererea prealabilă

Monumentul antic cel mai popular în țară și străinătate din Durostorum - Silistra, este mormântul cu picturile murale, descoperit în anul 1942. Este considerat o capodoperă emblematică a civilizației antice târzii din mijlocul secolului IV. Mormântul are o cameră dreptunghiulară și o boltă semicilindrică. Este realizat din pietre semi prelucrate, lipite cu mortar roz, bolta fiind realizată din cărămizi. Este orientat Est - Vest și are dimensiunile de 3.30 x 2.60 metri, cu înălțimea de 2.30 metri. Intrarea este de la Est, fiind flancată cu trei dale mari de piatră, iar podeaua este acoperită cu cărămizi. Pereții sunt tencuiți cu soluție de var, amestecată cu ipsos, pe care înainte de a se usca, au fost aplicate culorile picturilor murale în tehnica fresco al secco.

Decorarea bogată cu picturi murale (figuri geometrice, de animale și de oameni scene de vânatoare, două cupluri și servitoarele lor) poartă semnele caracteristice epocii împăratului Constantin, observându-se stilul unui pictor talentat, provenit din provinciile estice ale Imperiului (probabil Egipt sau Siria).

Probabil proprietarul părăsește orașul la invazia goților de la sfârșitul secolului IV, din această cauză mormântul nu a fost folosit conform destinației sale.

30. VILA ROMANĂ

orașul Silistra

În apropierea centrului (forumului) orașului antic Durostorum, în secolul II este construită o mare vilă urbană (villa urbana), locuită de o familie romană aristocrată bogată.

În secolele III-IV, aceasta a suferit lucrări de extindere și supra-construire. La invazia goților de la sfârșitul secolului III sau la mijlocul secolului IV, aceasta este distrusă și arsă. O dată cu restaurarea orașului, pe ruinele sale este construită o clădire publică masivă impresionantă (17x20 m) cu o sală oficială, completată de o absidă și încăperi auxiliare. Planul acestei clădiri publice respectă principiile arhitecturale și de construcție ale reședințelor guvernatorilor orașelor și episcopilor din secolele IV-VI. Se presupune că aceasta face parte din palatul episcopilor Dorostolieni. În Vestul vilei este cercetată o mare bazilică episcopală, este descoperită și o baie privată de mărime moderată.

31.

MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE - SILISTRA

7500 Silistra, str. „G. S. Rakovski“ №24
tel: +359 86 820 388
museumsilistra@abv.bg

Program:

09:30-17:00 /Marți-Sâmbătă/

www.museumsilistra.com

Muzeul de arheologie din Silistra se află într-o clădire construită în perioada 1923-1924, ca o filială a Băncii Naționale a României în oraș. Expozițiile ocupă o suprafață de 400 metri pătrați și includ obiecte din epoca preistorică, antică și medievală.

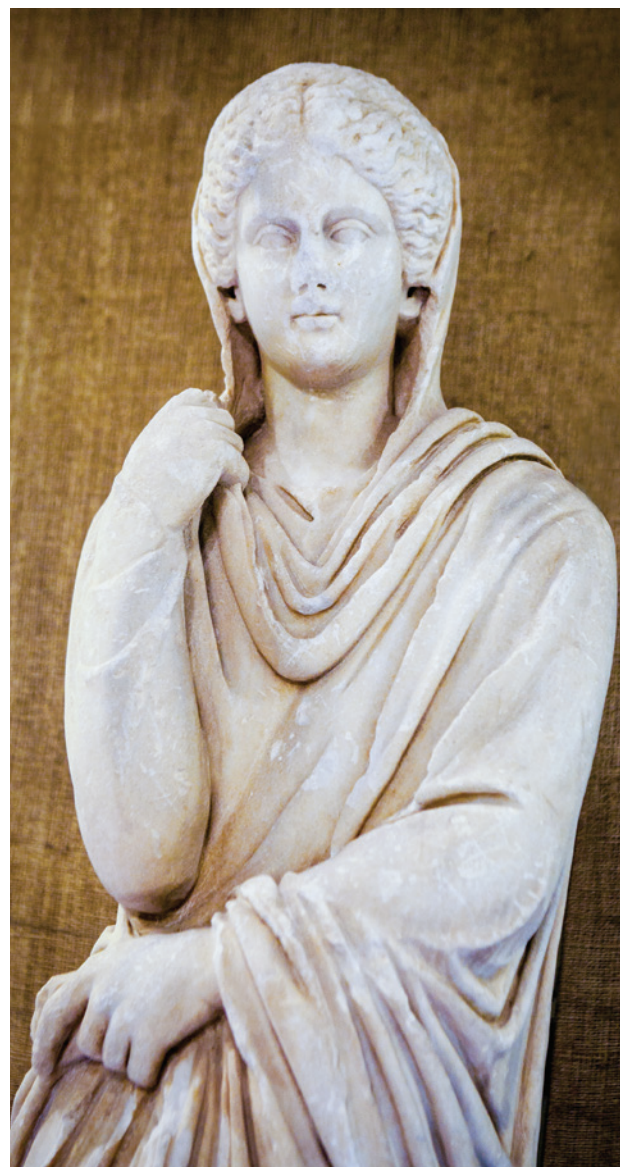
Printre cele mai prețioase exponate sunt un ceas de piatră solar roman (cel mai impresionant descoperit pe pământurile bulgare), un inel de aur din secolul III, coloana cu numele lui Han Omurtag, ștampile ale unor domnitori bulgari și bizantini, bijuterii din aur de pe timpul cetății Drastar și altele.

Sus, ceas de piatră solar roman.

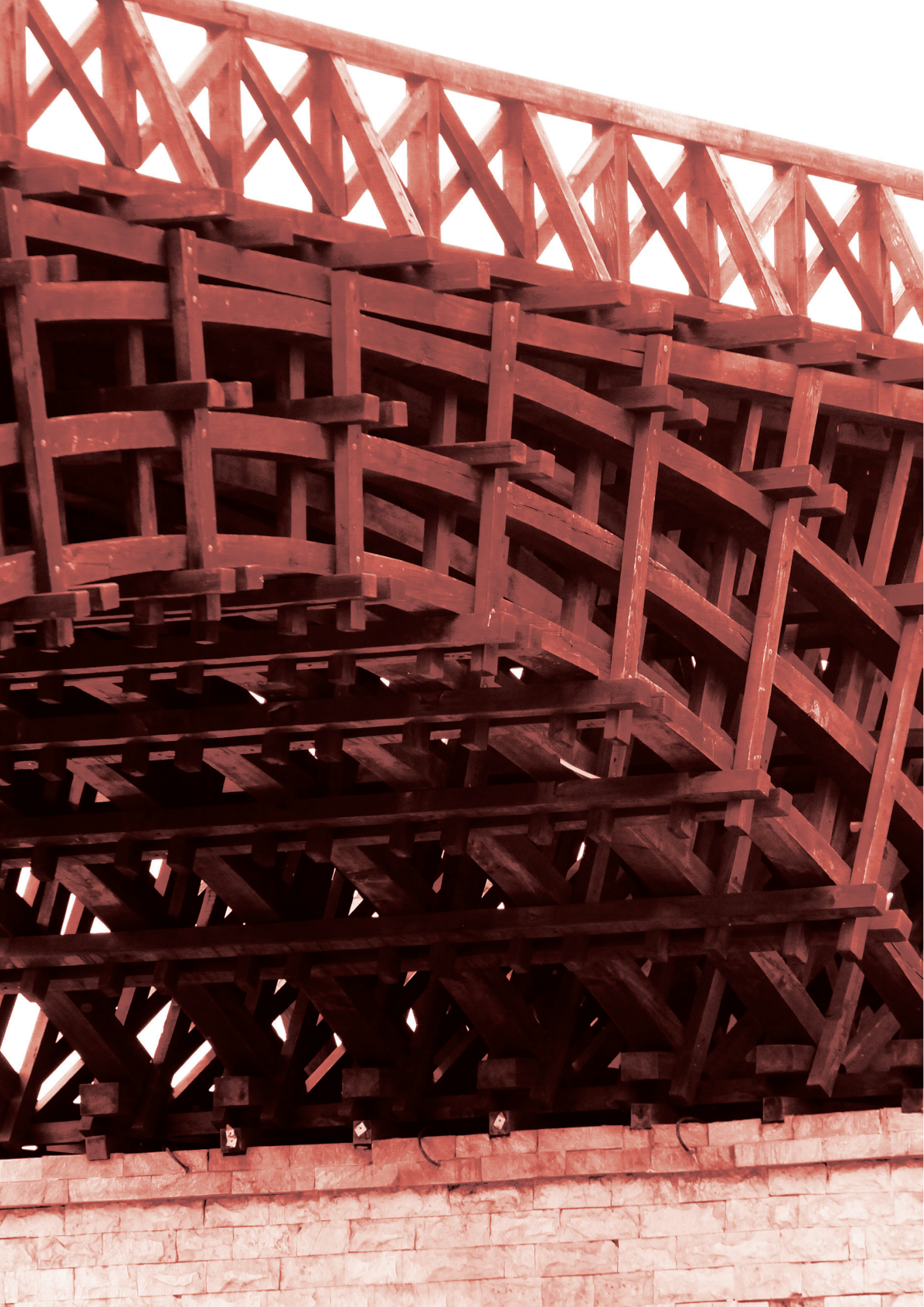
Dreapta, fotografie mică, lampă de gaz antică.

Dreapta, fotografie mare, o romanca frumoasă din Durostorum.

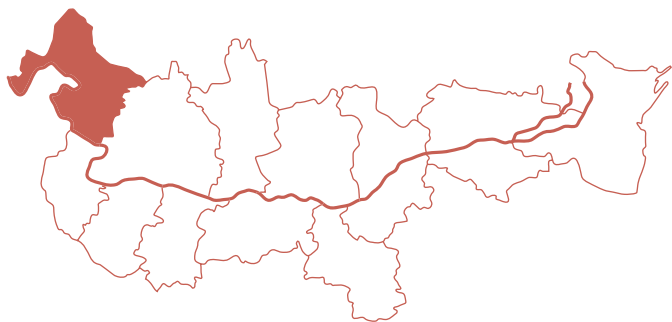
Jos, detalii car roman.

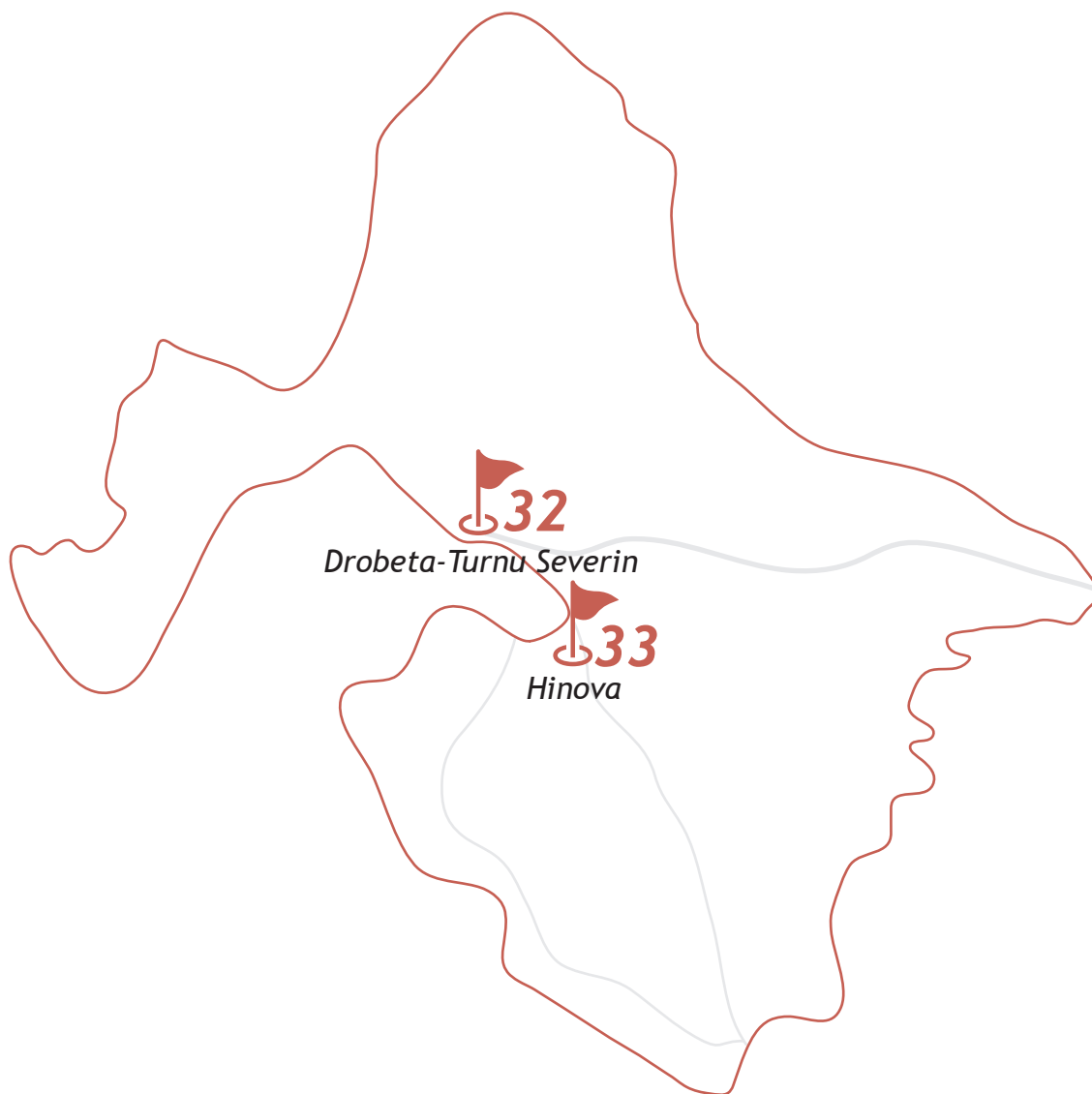

Județul **Mehedinți**

*32/ Muzeul Regiunii Porților de Fier, Castrul roman Drobeta,
Ruinele Podului lui Traian, Drobeta-Turnu Severin
33/ Castrul roman - Hinova, Hinova*

32. MUZEUL REGIUNII PORȚILOR DE FIER

Str. Independenței, nr. 2, Drobeta-Turnu Severin
office@muzeulpdf.ro muzeulpdf@rdslink.ro
Tel: +40 252 312 177

Program de vizitare:
09:00-17:00 (vara); 09:00-16:00 (iarna)
/luni: închis/

www.cimec.ro

Situat în imediata apropiere a castrului roman, Muzeul - ale cărui baze au fost puse încă din 1912 - găzduiește o importantă colecție de artefacte, incluzând un lapidariu din epoca romană. De altfel, trei din cele nouă săli ale secției de Istorie-Arheologie sunt dedicate epocii romane, și anume războaielor daco-romane, monumentelor antice romane, și vieții spirituale în așezarea antică Drobeta.

În curtea Muzeului au fost descoperite, în 2010, ruinele unui amfiteatru roman. Conform datelor prezentate în Ghidul Muzeelor și Colecțiilor din România, acesta ar putea fi una dintre construcțiile reprezentate pe Columna lui Traian, alături de pod și castru. Ruinele castrului roman și ale termelor, piciorul Podului lui Traian și vestigiile amfiteatrului roman pot fi vizitate în prezent în cadrul parcului arheologic administrat de Muzeul Regiunii Porților de Fier. Periodic, Muzeul găzduiește evenimente culturale și educative, precum școli de vară, ateliere de etnografie pentru elevi, ateliere de restaurare etc.

CASTRUL ROMAN DROBETA

Castrul și așezarea de la Drobeta au fost întemeiate în timpul împăratului Traian, când a fost, de asemenea, construit podul peste Dunăre. Au funcționat până în anul 602, când avarii au distrus așezările romane de la nord de Dunăre. În anul 126 împăratul Hadrian conferă castrului rangul de municipium.

Sub Septimius Severus (193-211) dobândește rangul de colonia, cu o suprafață de cca 60 ha și o populație de cca 40.000 de locuitori. Atacurile carpilor (245-247) au condus la distrugerii semnificative, remediate apoi. Din vremea lui Justinian (527-565) datează o ultimă refacere a castrului, care din sec. al V-lea, după atacurile hunilor, va fi numit Theodora. Muzeul Regiunii Porților de Fier are în structura sa o secție de istorie-arheologie, iar două dintre săli prezintă exponate reprezentative pentru limesul roman: o sală dedicată războaielor daco-romane, respectiv o sală dedicată Drobetei antice, din secolele II-III d.Hr.

ȘTIAȚI CĂ ...

„Traian a construit un pod de piatră deasupra fluviului Istar, datorita căruia nu știu cum ași putea rămâne uimit cu demnitate de acesta.

Într-adevăr, restul construcțiilor sale sunt formidabile, dar aceasta ocupă un loc mai presus de toate... Geniul gândurilor lui Traian ... parcă sunt create doar pentru a ne arăta că nu există nimic de nedepășit de natura umană...“

Dion Cassius,
istoric grec (150-235)

RUINELE PODULUI LUI TRAIAN

Primul pod construit pe Dunăre, Podul lui Traian, a fost ridicat în perioada 103-105, probabil de către Apollodor din Damasc, la ordinele împăratului Traian. Clădit din piatră și bărne de lemn, scopul podului a fost de a permite transportul trupelor romane și a proviziilor necesare celei de-a doua campanii militare de cucerire a Daciei. Podul a fost demolat după aproape un secol și jumătate, în momentul retragerii Aureliene.

Astăzi, pe malul românesc al Dunării mai este vizibil un singur pilon, în apropiere de castrul roman Drobeta. Pilonul este o parte integrantă a parcului arheologic administrat de Muzeul Regiunii Porților de Fier.

33.

CASTRUL ROMAN - HINOVA

Castrul de la Hinova a fost cercetat ca urmare a construirii sistemului hidroenergetic Porțile de Fier. Aici, în anul 1980, a fost descoperit un tezaur de podoabe tracice, format din 9.639 piese de aur și cântărind aproape cinci kilograme.

Castrul a fost construit la sfârșitul secolului al III-lea î.Hr. pe limesul dunărean, cu 4 turnuri de colț și poartă de acces pe latura sudică, flancată de 2 turnuri dreptunghiulare. Fortificația a fost distrusă în 378-379, apoi a fost refăcută și a existat până la începutul secolului al V-lea. La

Hinova se poate observa și o porțiune din Brazda lui Novac sau Valul lui Constantin, o fortificație de tip vallum (val de apărare din pământ), cu o lungime de cca 700 km. Această linie defensivă traversa teritoriul de la sud de Carpații Meridionali de la Drobeta, până la castrul de la Pietroasele. Înălțimea sa era de cca 3 m, cu un șanț adânc de 2 m pe latura de nord.

Valul de apărare apăra teritoriile de la sud și pare a fi fost construit în timpul lui Constantin cel Mare, în secolul al IV-lea d.Hr.

Localizare:

Pe șoseaua Drobeta-Turnu Severin - Craiova, conform indicatorului rutier de la intrarea în localitatea Hinova.

Program de vizitare:

Accesul este liber.

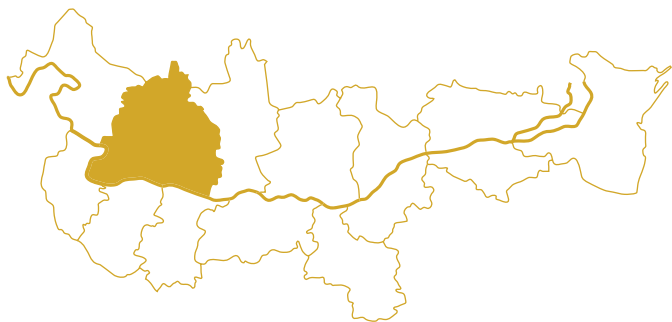

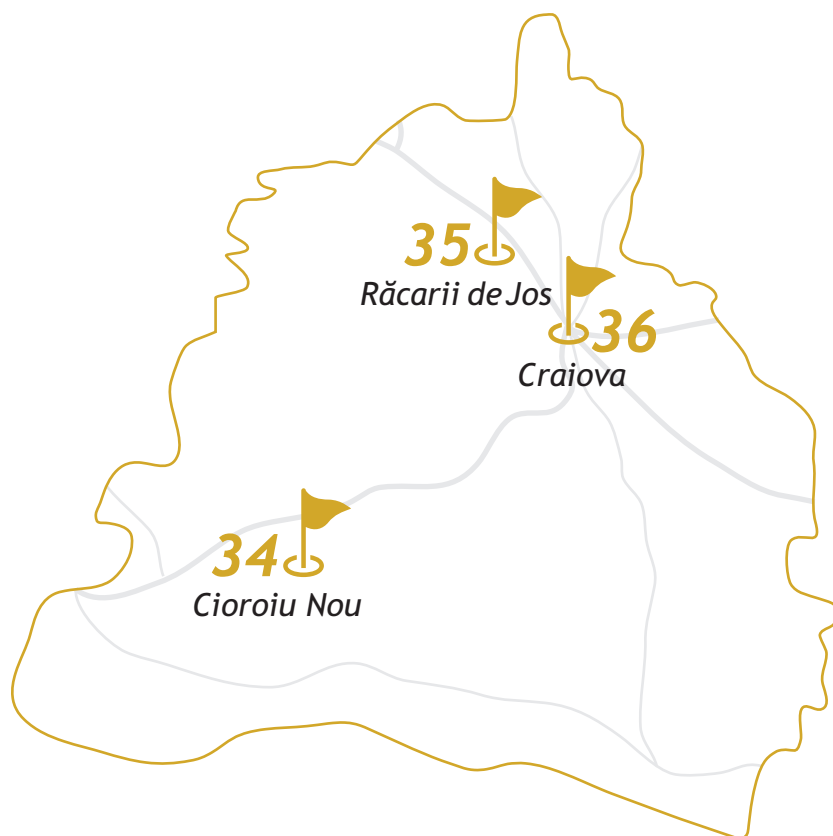

Județul **Dolj**

- 34/ Castrul roman de piatră, Cioroiu Nou
35/ Castrul roman de piatră, Răcarii de Jos
36/ Muzeul Olteniei, Secția de Istorie - Arheologie, Craiova

34.

CASTRUL ROMAN DE PIATRĂ - CIOROIU NOU

Dovadă a stăpânirii romane, castrul este datat în secolul al II-lea d.Hhr. În apropiere a fost identificată, de asemenea, o villa rustica. Localitatea se află la 20 km nord de Dunăre. Fortificația este amplasată la sud-est de satul actual Cioroiu Nou, până la marginea cimitirului, iar dimensiunile ei au fost stabilite ca fiind de 235x130 m. Un detașament al Legiunii VII

Claudia a fost cantonată în acest castru. Au fost cercetate aici câteva monumente - un templu, termele, un edificiu cu hipocaust, datate din secolul al III-lea d.Hr. Din textul unei inscripții reiese că aici a funcționat în secolul al III-lea un punct militar de pază și observație. Distrusă parțial de carpi în 245, fortificația a fost reconstruită cu șanț și val de apărare.

Localizare:

La marginea de sud-est a satului Cioroiu Nou, lângă pâraul Cioroiu.

Program de vizitare:

Accesul este liber.

35.

CASTRUL ROMAN DE PIATRĂ - RĂCARI DE JOS

Localizare:

În Răcarii de jos, lângă
Gara Răcari

Program de vizitare:

Accesul este liber.

Castrul roman datează din secolele II-III d.Hr. și avea rolul de a domina din punct de vedere militar zona de pe Jiul inferior. Fortificația are dimensiunile de 170x145 m. În jurul acesteia s-a dezvoltat în intervalul de timp amintit o așezare civilă, estimată a avea cca 40 de hectare.

Aici a fost staționată o unitate militară de călăreți, Numerus Maurorum (aprox. 500 de oameni, originari din nordul Africii). În timpul cercetărilor a fost descoperit un tezaur de monede din aur, din timpul împăratului Vespasian, cât și numeroase obiecte ceramice de lux, inscripții și statuete.

36.

MUZEUL OLTENIEI, SECȚIA DE ISTORIE - ARHEOLOGIE

Str. Madona Duda nr. 14, Craiova

Tel: +40 351/427861

istorie_arheologie@muzeulolteniei.ro

Program de vizitare:

Luni-duminică, orele 09:00-17:00

www.muzeulolteniei.ro

Muzeul Olteniei este fondat în 1915 ca Muzeul de Etnografie și Antichități al Olteniei, într-o clădire construită în 1905, iar în 1926 este înființată o secție de arheologie. În prezent muzeul deține peste 20 de colecții care totalizează în jur de 170.000 de piese, cuprinzând numismatică, medalistică, obiecte memoriale etc.

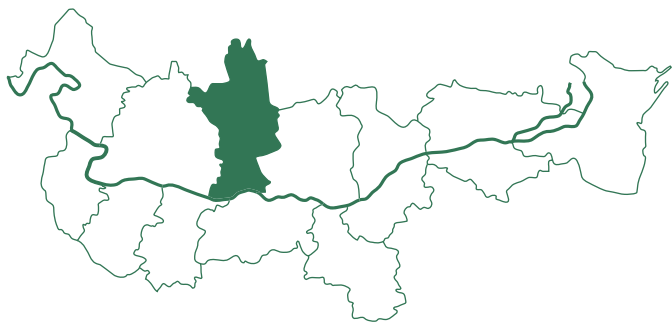
Colecțiile de obiecte arheologice conțin piese din epoca neolitică, a metalelor, a civilizației dacice cu influențe greco-romane, piese de artă provincială romană. Colecția de numismatică cuprinde tezaurile republicane romane de la Țicleni (Gorj), Fărcașele (Olt), Ișalnița și Cârna (Dolj); tezaurile imperiale romane de la Bârca, Galicea Mare, Tunarii Vechi, Slăveni, Dobridor, Leurda (Gorj), Butoiești (Mehedinți). În categoria tezaur se înscriu și obiecte de podoabă romană.

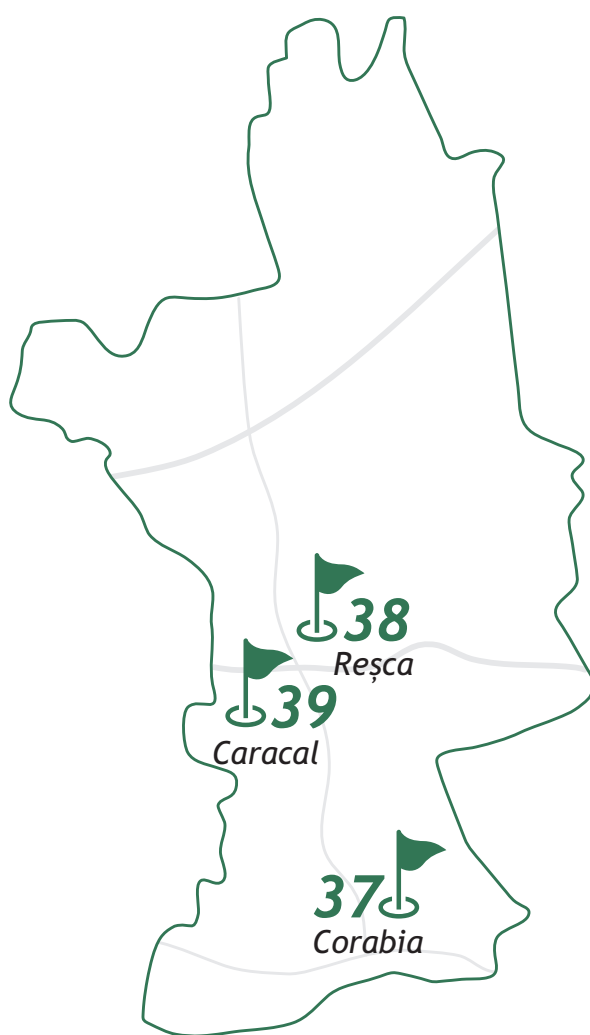

Județul **Olt**

- 37/ Cetatea romană Sucidava, Piciorul de pod roman de la Corabia, Corabia
- 38/ Vestigiile orașului roman Romula, Reșca
- 39/ Muzeul Romanațiului, Caracal

37.

CETATEA ROMANĂ SUCIDAVA, CORABIA

Fiind una din cele mai mari fortificații romano-bizantine din Oltenia, cetatea Sucidava datează din secolele III-VI d.Hr. Anterior, aici fusese plasat un vechi centru militar și economic al tribului suciilor. În vremea împăratului Constantin cel Mare a fost construit un pod peste Dunăre, ale cărui urme pot fi văzute și astăzi. După distrugerile provocate de invaziile hunilor, cetatea este refăcută în vremea lui Justinian, între 527-535. Din perioada creștină timpurie datează o bazilică, unde au fost descoperite și câ-

teva morminte. O amenajare deosebită este fântâna cu o adâncime de 18 metri. Vestigii incluse în circuitul de vizitare al cetății: așezarea în formă de tell, cu 11 faze de locuire; vestigii ale locuirii geto-dacice; fântâna romană din secolul al II-lea d.Hr.; fortăreața romano-bizantină; portalul podului lui Constantin cel Mare peste Dunăre; poarta de Vest; clădirea din secolele IV-V; clădirea cu Hipocaust; fântâna secretă (secolul al VI-lea); Bazilica paleobizantină; pilonul-turn al pasarelei constantiniene.

Localizare:

Str. Sucidava,
Cartier Celei, Corabia
Tel: +40 249/560703
primariacorabia@yahoo.com

Program de vizitare:

Marți-duminică, orele
10:00-18:00

www.cetateasucidava.ro

PICIORUL DE POD ROMAN DE LA CORABIA

Podul construit în timpul primului împărat creștin, inaugurat în vara anului 328 se întindea pe o lungime de 2437,5 m, fiind considerat unul dintre cele mai lungi poduri din antichitate. Durata sa de viață a fost mică, până la sfârșitul secolului al IV-lea, însă a avut rolul de a uni romanitatea de la nordul și sudul Dunării.

Ruinele podului roman se află la o distanță de circa 40 m la nord de malul Dunării. Portalul nordic cel mai bine păstrat, avea rol de pila-culee, fiind construit pe o platformă lucrată din piatră tăiată neregulat, legată cu mortar.

38. VESTIGIILE ORAȘULUI ROMAN ROMULA

Localizare: Reșca, comuna Dobrosloveni

Program de vizitare: Situl nu este deschis publicului, o mare parte din vestigii fiind încă neexcavate

Situl arheologic Romula-Malva este situat pe teritoriul comunei Dobrosloveni, județul Olt, în apropiere de Caracal, pe malul drept al Oltului. Situl prezintă vestigiile unei fortificații romane (Romula) construite în secolele II-III d.Hr. pe locul unei cetăți dacice (Malva), în jurul căreia s-a dezvoltat, ulterior, o așezare urbană. În timpul domniei împăratului Hadrian, Romula a fost declarată municipium. Astăzi, situl arheologic cuprinde edificii în diferite stadii de conservare: ziduri de piatră și cărămidă, canal cu pod roman, porți ale orașului, terme romane, curia. Totuși, o varietate de artefacte sunt expuse în Muzeul Romanațiului din Caracal.

39. MUZEUL ROMANAȚIULUI - CARACAL

Str. Iancu Jianu, nr. 26, Caracal

Tel: +40 249 511 344

muzeulromanatiuluicaracal@yahoo.com

Program de vizitare:

Luni-joi, orele 08:00-16:00

Sâmbătă-duminică, orele 09:00-13:00

www.caracal.museum.com

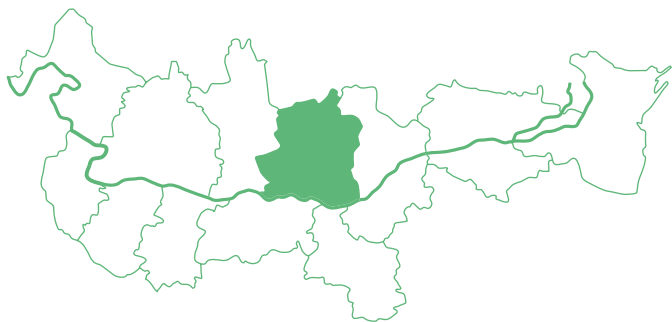
Muzeu municipal, cu profil de arheologie, instituția adăpostește colecții de ceramică, opaițe, geme, fibule, inscripții, statuete și monede din epoca romană, provenite din siturile de la Dobrosloveni (Romula) și Hotărani. La intrarea în muzeu este amplasat Lapidariumul, un sector de valoare, care este format din peste 20 de piese: sarcofage, praguri de porți, pietre funerare, vase de provizii. Piesa de rezistență este sarcofagul lui Aelius Iulius Iulianus (sec. al III-lea d.Hr.), cu dimensiunile de 2,30 x 1,08 x 1,54 m, lucrat din calcar de Vrața, cu frumoase ornamente sculpturale; conform inscripției, sarcofagul a fost ridicat de soția defunctului, Valeria Gaemellina, împreună cu copiii. Sarcofagul a fost descoperit lângă Romula, în necropola de la Hotărani în anul 1952.

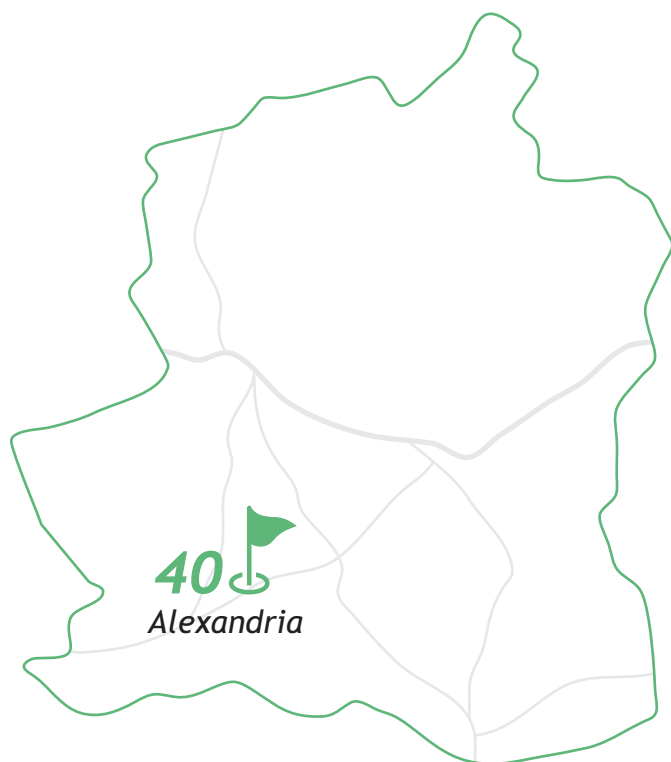

Județul
Teleorman

40.

MUZEUL JUDEȚEAN TELEORMAN - ALEXANDRIA

Str. 1848 nr. 1, Alexandria
Tel: +40 247 314761
muzjudteleorman@yahoo.com

Program de vizitare:
Luni-vineri, orele 09:00-17:00

www.muzeulteleorman.ro

Muzeul Județean Teleorman a fost înființat cu prilejul centenarului orașului, în 1934. La început a fost găzduit la primărie, apoi la Palatul Culturii. În 1952 a devenit muzeu de istorie, iar din 1974 muzeu județean. Colecțiile de arheologie cuprind materiale provenite din săpături arheologice, cercetări de suprafață și descoperiri întâmplătoare, dar și de numismatică. Loturi de piese provin din campaniile arheologice desfășurate la Albești, Dulceanca, Gresia, Roșiorii de Vede.

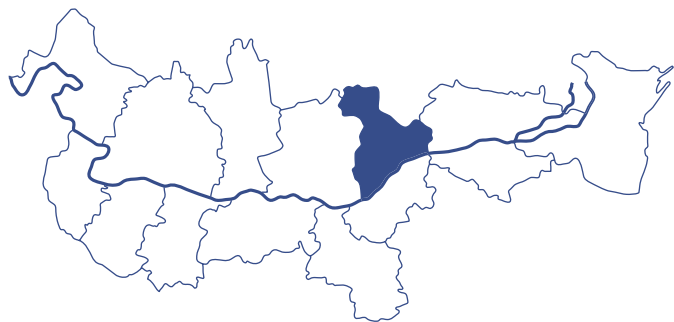

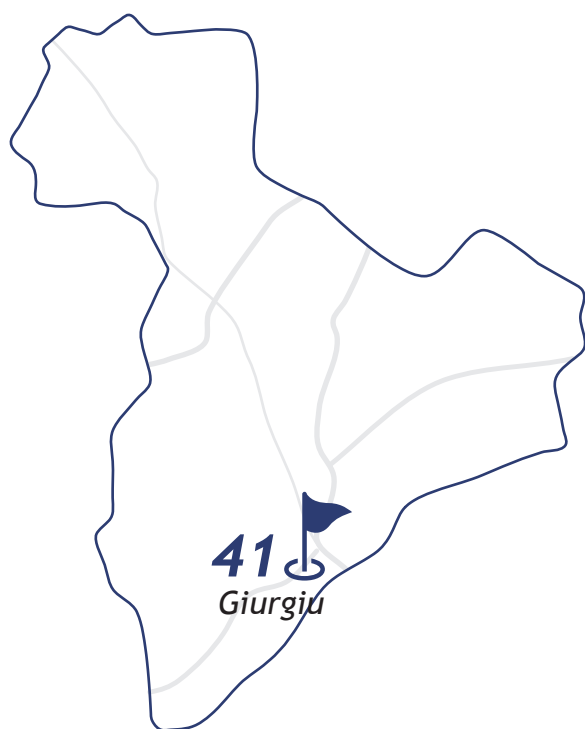

Județul
Giurgiu

41.

MUZEUL TEOHARI ANTONESCU, GIURGIU

Str. Constantin Dobrogeanu Gherea nr. 3, Giurgiu
Tel: +40 246 216 801; +40 246 212 804
muzeuljudeteangiurgiu@gmail.com

Program de vizitare:
Marți-duminică, orele 09:00-17:00

www.muzeulgiurgiu.ro

Muzeul „Teohari Antonescu”-Giurgiu a fost înființat în 1934, purtând numele primului profesor de arheologie de la Iași, giurgiuveanul Teohari Antonescu. Din 1981 este muzeu județean. Acesta adăpostește colecții de piese arheologice - ceramică și idoli neolitici, din epoca bronzului și a fierului, daco-romane din secolele III-IV d.Hhr., precum și obiecte din cultura Dridu. 13 tezaure monetare - 2.500 de monede din aur, argint și metal comun, unele de epocă romană, descoperite la Oinacu și Izvoru, fac parte de asemenea din patrimoniul muzeului. Acesta mai cuprinde alte două secții, „Istorie memorială” și ”Etnografie”.

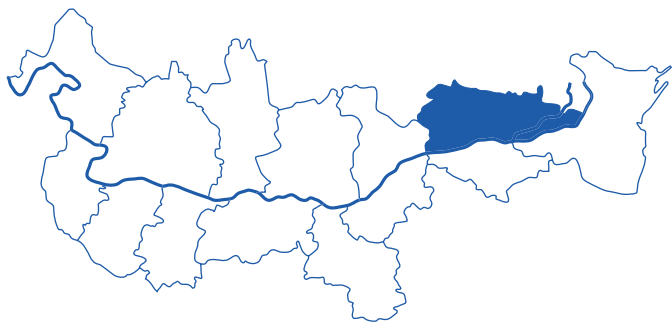
Castron lut cu 3 apucători, Izvoru, C1, M 15, nr. inv. 386.
Cană lut cu gura trilobată, Izvoru, 1962, M9, nr. inv. 307.
Vas lut, Oinacu, 1960, M 3, nr. inv. 342.
Pieptene de os cu decor, Izvoru, 1962, passim, nr. inv. 380.

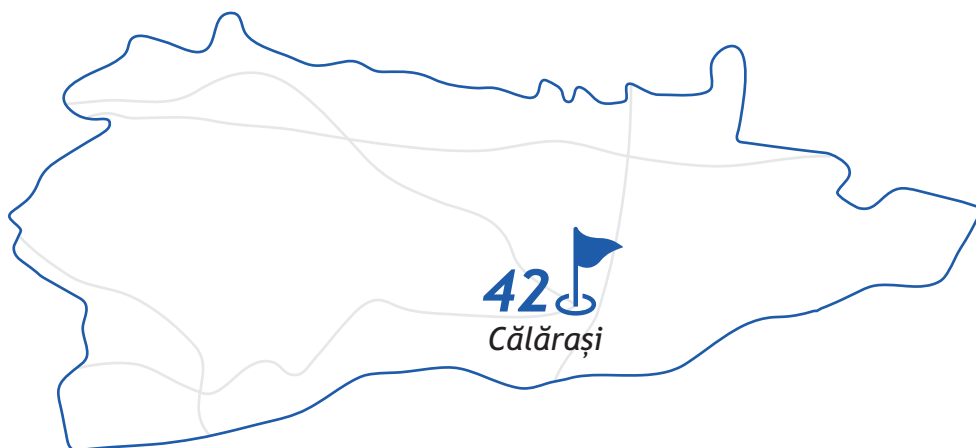

Județul
Călărași

42.

Muzeul de Istorie și Arheologie al Dunării de Jos, Călărași

Str. Progresului nr. 4, Călărași Acces prin centrul orașului, vis-a-vis de aripa de sud a Prefecturii
Tel: +40 242 31 31 61
secretariat@mdj-calarasi.ro

Program de vizitare:
Luni-duminică, orele 10:00-18:00

www.mdjcalarasi.ro

Muzeul Dunării de Jos Călărași, înființat în 1950, este adăpostit într-o clădire monument istoric, construită în sec. XIX, pe str. Progresului nr. 4. Acesta este structurat în două secții - arheologie, artă și etnografie. Colecția de arheologie este alcătuită din materiale preistorice (neo-eneolitice, de la Sultana - Malul Roșu, Căscioarele etc.), dar și din materiale de epocă romană - plastică antropomorfă, vase ceramice, opaițe, obiecte din metal, multe provenind din cetatea bizantină de la Păcuiul lui Soare sau de la Sucidava - Izvoarele. Din iunie 2012 funcționează în clădirea Consiliului Județean Călărași o expoziție cu piese deosebit de valoroase de tezaur - monede, podoabe din aur și argint - datate din preistorie până în antichitatea târzie.

g la Zalmoxis.
aruncarea în

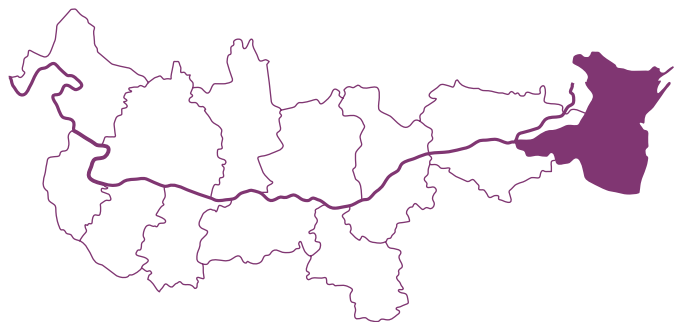
Mai tarziu, Eustathius afirma că este în obiceiul getilor ca femeia să fie ucisă pentru bărbatul ei, atunci când acesta decedează.

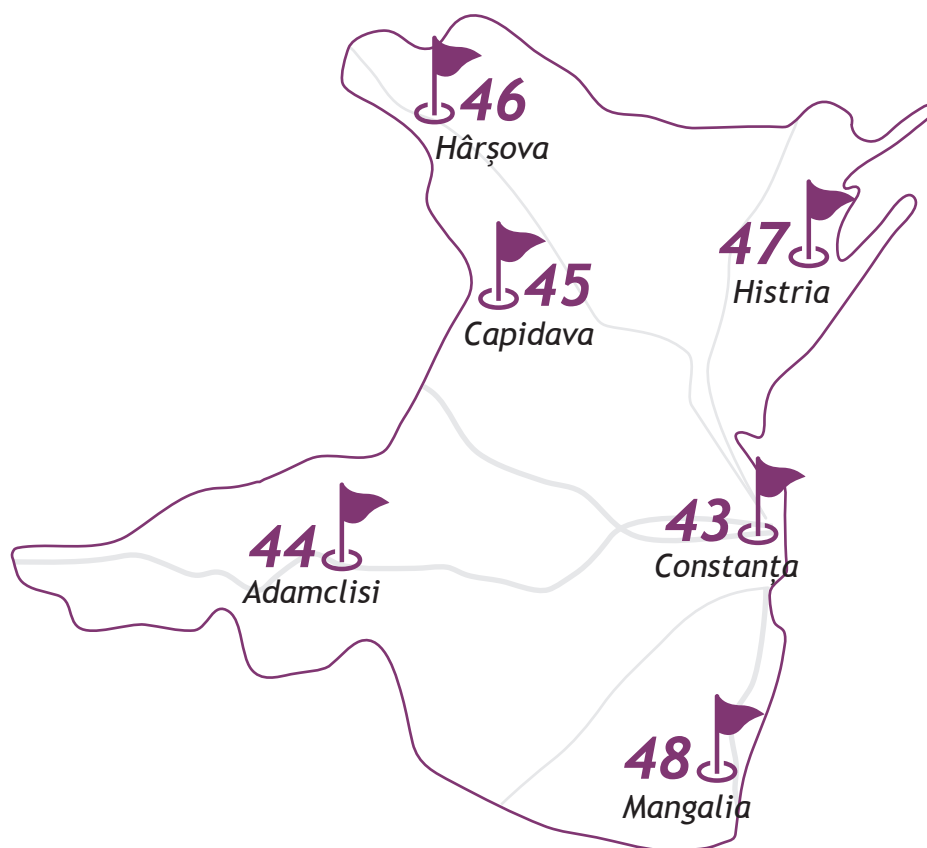

Județul **Constanța**

- 43/ Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Orașul Antic Tomis, Edificiul Roman cu Mozaic**
44/ Monumentul triumfal Tropaeum Traiani și Muzeul Arheologic Adamclisi
45/ Cetatea romană Capidava
46/ Muzeul Carsium, Cetatea romană Carsium, Hârșova
47/ Complexul muzeal Histria
48/ Muzeul de Arheologie Callatis, Mangalia

43.

MUZEUL DE ISTORIE NAȚIONALĂ ȘI ARHEOLOGIE CONSTANȚA

Piața Ovidiu, nr. 12, Constanța
Tel: +40 0241614562; firstada2001@yahoo.com

Program de vizitare:

Sezon (01.05-30.09): luni-duminică, orele 09:00-20:00

Extrasezon (1.10-30.04): miercuri-duminică, orele 09:00-17:00

Luni și marți închis.

www.minac.ro

Muzeul datează din 1977. Muzeul expune piese de arheologie preistorică, greacă, romană, bizantină și medievală. În două săli amplasate la parterul muzeului sunt reunite monumentele arheologice cu valoare deosebită, rarități și unicate reprezentative pentru etapa de locuire romană, respectiv pentru arta și cultura Imperiului Roman: colecția de statuete de tip Tanagra (din epocile elenistică și romană timpurie); vase ceramice antropomorfe sau cu reprezentări dionisiace; tezaurul tomitan de sculpturi, descoperit în 1962 (bustul zeiței Isis, aedicula cu dubla reprezentare a zeiței Nemesis, grupul statuar Fortuna cu Pontos, statuia Șarpelui Glicon etc.); colecția de portrete imperiale (Antonius Pius, Caracalla, Gordian III, Filip Arabul, Constantin); colecțiile de podoabe din aur (inele, cercei, brățări, pandantive, cruciulițe), geme și camee; tezaurul de vase din argint, descoperit la Sucidava-Izvoarele. Alte artefacte de perioadă romană includ documente epigrafice, cărămizi ștampilate, stâlpi miliari, elemente de arhitectură, unelte agricole, materiale ceramice diverse, între care se remarcă colecția de opaițe, sculptură laică, votivă și funerară - busturile unor cetățeni, un cadran solar, reprezentările divinităților Venus, Apollo, Hercule, Cybela, Cavalerul Trac, portretele și stelele funerare.

ORAȘUL ANTIC TOMIS

Colonia milesiană Tomis a fost fondată ca emporion (centru de schimburi comerciale) în secolul al VI-lea î.Hr., pe litoralul apusean al Pontului Euxin. În perioada elenistică, din secolul al IV-lea î.Hr., devine polis. Orașul a fost membru al unor alianțe (pentapolis și apoi hexapolis) încheiate între orașele pontice.

Poetul latin Publius Ovidius Naso a fost exilat aici în anul 9 d.Hr., de către împăratul Augustus. În timpul lui Dioclețian (284-305), Tomisul devine capitala provinciei Moesia Inferior. Până în prezent, sunt cunoscute aici 7 bazilici creștine timpurii. S-au dezvoltat instalațiile portuare, s-a rezolvat problema apei potabile, s-au construit edificii monumentale. În prezent, sunt puse în valoare monumente antice precum edificiul roman cu mozaic (agora cetății), un cartier antic, termele, zidul de incintă romano-bizantin din secolele IV-VI d.Hr.

EDIFICIUL ROMAN CU MOZAIC

Edificiul Roman cu Mozaic a fost ridicat, probabil, la finalul secolului al II-lea d.Hr., iar ulterior mărit și amplificat. Pavimentul cu mozaic s-a realizat în secolul al IV-lea, ansamblul funcționând mult după retragerea aureliană, până la începutul secolului al VII-lea.

Din pavimentul inițial s-a păstrat o porțiune de circa 850 mp. Ansamblul include și încăperi care au servit, în perioada antică, drept depozite sau ateliere. În epoca romană, edificiul se afla în imediata proximitate a Portului Antic. Amenajările muzeistice adăpostesc colecții de mărfuri de pe corăbii, găsite în magazinele edificiului: ancore, lingouri, greutăți, amfore cu vopsele și rășini, statuete, colecții de opaițe, placașe de marmură, mozaic policrom, capete de pilastru. În fostele magazine sunt expuse monumentele epigrafice descoperite în diferite centre din Dobrogea.

Edificiul cu paviment de mozaic se află pe terasa B. Din paviment s-a păstrat o porțiune de 850 mp. Terasa A reprezintă nivelul de locuire antic, iar terasa C constituie nivelul încăperilor-magazii (11 încăperi cu tavan boltit). La același nivel, în continuarea edificiului, se află o serie de încăperi care au servit drept ateliere. Terasa D reprezintă nivelul altor magazine pentru depozitarea mărfurilor, aflate chiar în fața cheiurilor portului antic. Acestea se află, în prezent, sub nivelul mării. Legătura între terase se făcea printr-o scară cu trepte largi și înalte din calcar.

FESTIVALUL „ANTIC TOMIS“

Locul manifestării: în apropierea Termelor romane din zona de peninsulara a oraşului, Constanţa, Tomis

Perioada desfăşurării:
luna august, în fiecare an

Festivalul popularizează aspectele antice şi patrimoniul cultural - istoric roman din regiune şi oraşul antic Tomis. Vizitatorii au posibilitatea a participa la arte şi meşteşuguri antice, ateliere ceramice, prelucrarea metalului, haine şi articole de textil antice, gastronomie, tehnică militară, piele.

Ele includ spectacole muzicale şi de dansuri şi excursii culturale la zona istorică a oraşului Constanţa.

44.

MONUMENTUL TRIUMFAL TROPAEUM TRAIANI ȘI MUZEUL ARHEOLOGIC ADAMCLISI

Adamclisi, acces de pe DN3

Program de vizitare:

08:00-20:00 (vara)

09:00-17:00 (iarna)

Complexul muzeal de la Adamclisi cuprinde cetatea romană, muzeul și monumentul triumfal. Cetatea a fost fondată după încheierea luptelor din războaiele de cucerire a Daciei de către împăratul Traian. Aici a avut loc una dintre înfruntările din anul 102 d.Hr. Tropaeum Traiani a devenit municipiu în anul 170. În urma distrugerilor suferite din cauza invaziilor popoarelor migratoare, cetatea a fost reconstruită de împărații Licinius și Constantin în anul 321. Monumentul înălțat de Traian a fost restaurat în 1977. În apropierea monumentului a fost cercetat un tumul și un altar, dedicat romanilor căzuți în lupta din 102.

Monumentul a fost considerat de Grigore Tocilescu ca fiind „un certificat de naștere a poporului român“. Concepută ca un lapidarium, clădirea muzeului cuprinde vestigii arheologice descoperite în cetate și împrejurimi. În muzeu sunt expuse piesele originale ale trofeului, inclusiv statuia colosală, inscripția și friza cu arme. Alte exponate includ colecții ceramice (inclusiv amfore romane și bizantine), opaițe, unelte, podoabe, fragmente de apeducte, sculptură, documente epigrafice.

45.

CETATEA ROMANĂ CAPIDAVA

Cetatea Capidava este situată pe malul drept al Dunării, pe DJ 223, între Topalu și Dunărea. La cetate se ajunge fie folosind drumul dinspre Hârșova (E61), fie drumul dinspre Cernavodă (autostrada Fetești-Cernavodă). Cetatea Capidava se înscrie într-un traseu turistic din zona dobrogeană, căreia i se adaugă Hârșova și Histria. Cercetările au început aici din al treilea deceniu al secolului XX. Dimensiunile fortificației sunt de 127x105 m, iar zidurile păstrate destul de bine cuprind 7 turnuri de diferite forme. Poarta principală se află pe latura de sud-est. Pe latura de sud-vest se află poarta care comunică cu portul cetății. Aceasta a fost ridicată încă din timpul lui Traian, de către detașamente ale legiunii V Macedonica și XI Claudia, la începutul secolului al II-lea d.Hr., fiind o componentă a limes-ului dunărean. Semnificația denumirii este „dava de la cotitură”, în limba dacică.

Localizare:
sat Capidava; comuna Topalu, la marginea de vest a satului

Program de vizitare:
Accesul este liber.

46.

MUZEUL CARSIUM

Str. Revoluției nr. 27, Hârșova (muzeu)

Acces de pe DN2A, E60

Tel: +40 0241 871 033

Program de vizitare:

Luni-duminică: 09:00-17:00

www.harsova.ro

Muzeul ilustrează, cu cele mai reprezentative descoperiri de la Hârșova și împrejurimi, dezvoltarea civilizației materiale și spirituale din spațiul dunărean, începând din neolitic și până la începutul epocii moderne. Sunt expuse piese cu valoare deosebită, unele prezentate în expoziții internaționale sau naționale, tipice culturilor neolitice (Hamangia, Gumelnita), culturii epocii metalelor, civilizației romane, romano-bizantine și medievale.

CETATEA ROMANĂ CARSIUM

Cetatea romană Carsium a fost construită în secolul I d.Hr., pe locul unei așezări getice. La începutul secolului al II-lea d.Hr., sub împăratul Traian, fortificația a fost întărită cu o incintă din piatră. Izvoarele scrise menționează Carsium până în sec. VII, sub diverse forme: Carsium, Carsom, Carso. De asemenea, acestea menționează unități militare romane staționate aici - Ala Flaviană, legiunea I Iovia Scytica, care aveau misiunea de a apăra vadul de trecere a Dunării. După secolul al VII-lea, platoul a adăpostit cetatea medievală, reclădită de bizantini în secolul al X-lea și apoi de către geNovaezi. În toate epocile istorice a funcționat și o instalație portuară. Spre Dunăre, poate fi observat și astăzi un zid al cetății, înalt de cca 40 de metri.

47. COMPLEXUL MUZEAL HISTRIA

DN 2A (până la Ovidiu), DN22 (până la Tariverde),
DJ 22A (la cetate)

Program de vizitare:
08:00-20:00 (vara);
09:00 - 17:00 (iarna)

Colonie grecească, întemeiată în secolul al VII-lea î.Hr., de coloniști de la Milet, Histria a evoluat în perioadele elenistică și romană până în secolul al VII-lea d.Hr. Complexul este format din Muzeul Cetății Histria și ruinele orașului greco-roman. Histria a fost descoperită de arheologul Vasile Pârvan, în 1914 și, de atunci, cercetările arheologice continuă fără întrerupere.

În cetate se pot vedea zidul de incintă din perioada romano-bizantină, cu turnuri și porți, străzile și piețele antice, fundații de bazilici, case și magazine, băile romane, temple antice. Înființat în 1982, în subordinea Muzeului de Istorie Națională și Arheologie din Constanța, muzeul expune piese de arheologie greacă, romană și bizantină, provenind din cercetările de la Histria și din împrejurimi. Colecția este alcătuită din vase ceramice și de piatră, obiecte de uz personal și casnic, sculpturi, piese de arhitectură, inscripții.

48.

MUZEUL DE ARHEOLOGIE CALLATIS

Șos. Constanței nr. 23, Mangalia
Tel: +40 341146763
muzeul_callatis@yahoo.com

Program de vizitare:
08:30-19:30 (vara); 08:30-16:30 (iarna)

www.muzeulcallatis.ro

Callatis este cea mai sudică dintre coloniile grecești de pe litoralul românesc. A fost întemeiată de coloniști din Heracleea Pontică în secolul al IV-lea î.Hr. Este singura colonie doriană cu sistem social oligarhic. În anul 262 î.Hr., a avut un conflict cu Tomisul, care a fost însă ajutat de flota Bizanțului. În perioada secolelor III-VI d.Hr., au fost construite edificii publice, bazilici, precum și ziduri de incintă. Invasiile popoarelor migratoare au condus la declinul orașului până în secolul al VII-lea.

La Callatis a fost descoperit singurul papirus din țară, expus astăzi în muzeu. Portul antic al Callatisului, precum și o parte a polis-ului antic sunt în momentul actual sub nivelul Mării Negre. Astăzi, o parte din vestigiile vechii cetăți Callatis pot fi admirate și în incinta hotelului din Mangalia. Vestigiile au fost scoase la lumină în anul 1993, cu ocazia unor lucrări de reparații și construcții. Situl arheologic descoperit a fost ulterior restaurat, amenajat pentru vizitare în holul hotelului și la subsolul restaurantului. Astfel, vestigiile pot fi, în prezent, vizitate, hotelul fiind considerat singurul hotel-muzeu cu vestigii arheologice din România.

LEGENDĂ:

Cetatea

Transport
pe apă

Muzeul

Transport
cu biciclete

Intrarea doar
cu bilet

Transport
feroviar

Intrarea pentru
persoane cu handicap

Transport
aerian

Transport
rutier

ACEST CATALOG ESTE REALIZAT DE:

ASOCIAȚIA MUNICIPIILOR DUNĂRENE „DUNĂREA”

Sediul administrativ:

C.P. 5930, loc. Belene, Pl. Bulgaria №23, et. 7

Adresa de corespondență:

CP 7000, loc. Ruse, Str. Knyazheskaya №15

tel: +359 889 458 081; fax: +359 82 520 535

adodunav@abv.bg; www.adodunav.org

CAMERA DE COMERȚ, INDUSTRIE, NAVIGAȚIE ȘI AGRICULTURĂ CONSTANȚA

Constanța - 900457

Bd. Alexandru Lăpușneanu №185 A

tel: +40 241 619854; fax: +40 241 619454

office@ccina.ro; www.ccina.ro

Pentru mai multe detalii accesați site-ul:

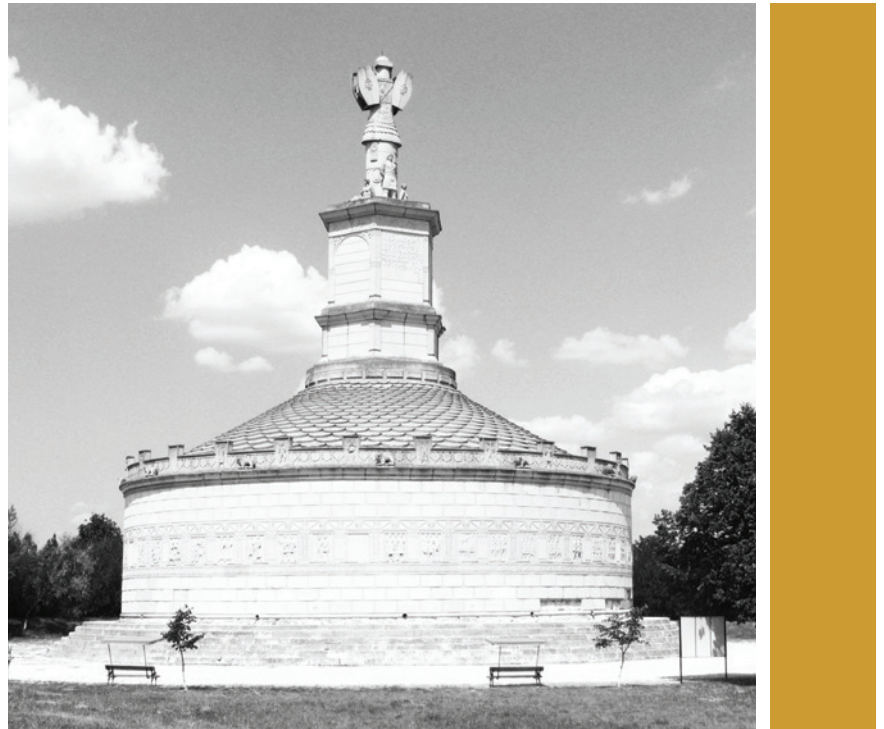
www.danubelimes-robgeu

Puteti descărca aplicația noastră mobilă gratuit de pe
Google Play Store sau App Store: [danubelimes](#)

Proiect: Dezvoltarea și promovarea unui produs turistic integrat și a patrimoniului cultural: Ruta "Frontiera Romană în cadrul regiunii transfrontaliere România-Bulgaria", cu număr de înregistrare 15.2.1.067

Editor: Asociația Municipiilor Dunărene „Dunărea“

Data publicării: decembrie 2017

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

